

**KALASTUSPALVELUT KAUPALLISINA
OHJELMAPALVELUTUOTTEINA
- käsikirja 2004**

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
1. KÄSITTEET JA TERMIT	4
1.1. Ohjelmapalvelu	4
1.2. Tuoteryhmä	5
1.3. Tuote	5
1.4. Tuoteseloste	7
2. AMMATTIT AidON HALLINTA	8
2.1. Yleiset ohjelmapalvelujen ammattitaitovaatimukset	9
2.2. Ammattitaito kalastusohjelmapalveluissa	10
3. KESTÄVÄ KEHITYS	12
3.1. Ympäristönsuojelulaki ja ohjeet	12
3.2. Ympäristöhaitat	13
4. TURVALLISUUS	15
4.1. Turvallisuustekijät kalastusohjelmapalvelussa	15
4.2. Vakuutukset kalastusohjelmapalvelussa	19
4.2.1 Yrityksen lakisääteiset vakuutukset	19
4.2.2 Toiminnan muut vakuutukset	20
5. YRITYSTEN VÄLINEN KAUPANKÄYNTI JA KULUTTAJASUOJA	22
5.1. Yritysten sopimusasiat	22
5.2. Kuluttajasuoja	23
6. LAIT JA ASETUKSET	25
Lähdeluettelo ja internet –osoitteita	30
Kalastustyöryhmän kokoonpano	31
Liitteet	
• Liite 1 - Tuoteseloste	
• Liite 2 - Turvallisuussuunnitelma	
• Liite 3 - Palvelun tuottajan ja alihankkijan välinen sopimus	
• Liite 4 - Palvelun tuottajan ja jälleenmyyjän välinen sopimus	
• Liite 5 - Palvelun tuottajan ja asiakkaan välinen sopimus	

JOHDANTO

Kalastuksen ja matkailun yhdistäminen voidaan luokitella kahteen päätyyppiin sen mukaan kuinka keskeiseen asemaan kalastus matkan yhteydessä asetetaan. Kalastusmatkailussa matkustamisen keskeinen motiivi on kalastaminen. Matkailijat voivat myös satunnaisesti valita kalastuksen osaksi matkaansa. Molemmat ovat virkistyskalastusta erotuksena ammattikalastuksesta. Kalastukseen matkailutuotteena voi liittyä myös passiivista kalastuksen seuraamista. Kalastukseen liittyvien virkistyspalvelujen tuottajalle – kalastusmatkailuyrittäjälle – asiakkaiden palveleminen on liiketoimintaa. Kalastusmatkailu voi täydentää varsinaista matkailualan vilkkainta aikaa sijoittamalla varsinaisen sesongin ulkopuolelle ja myös sellaisille alueille, jotka eivät muutoin ole matkailukäytössä. Kalastusmatkailu kytkeytyy luonteeltaan läheisesti maaseutu- ja luontomatkailuun, mutta alan yritystoiminnan kannalta tärkeimpiä toiminta-alueita ovat suuret asutus- ja matkailukeskukset.

Noin 2 miljoonaa suomalaista harrastaa edes satunnaisesti vapaa-ajan kalastusta toteuttaen sen pääsääntöisesti omatoimisesti. Kalastusmatkailupalvelujen käyttö on kuitenkin lisääntymässä, jos ei itse osallistu niin voi osallistua kalastuksen seuraamiseen joko kalastusmatkailuyrittäjän veneessä tai ammattikalastajan mukana. Kalastusmatkailupalveluja ostavat pääsääntöisesti yritysasiakkaat ja kansainväliset matkailijat. Ulkomaalaisista ylivoimaisesti suurin kalastusmatkailuyrityksiä käyttävä kansallisuus ovat venäläiset.

Vaatimukset kalastuspalveluiden laadusta ovat kasvaneet viime vuosina. Kalastusmatkailun tuottamiseen liittyy kuitenkin vielä puutteellista ammattitaitoa, joka ei aina takaa laadukkaita palveluja. Myös kalastusmatkailuun liittyvien käsitteiden vakiintumattomuus aiheuttaa väärinkäsityksiä palvelujen markkinoinnin, välittämisen ja asiakkaille annetun informaation muodossa. Palvelun tuottajan ja myyjän tulisi myös paremmin hallita ainakin englannin tai ruotsin kielen taito tukena mahdollisuuksien mukaan vieraskielisiä esitteitä.

Matkailun ohjelmapalvelujen normisto (MoNo) määrittelee kalastuksen kaupallisena ohjelmapalveluna siten, että se on luontoon tukeutuvaa palvelujen järjestämistä, joka tapahtuu ohjattuna tai osin omatoimisesti. Toiminta toteutuu luvallisilla kalavesillä, kalastuslain edellyttämien lupien mukaisesti, ympäristövastuullisesti asianmukaisin varustein, turvallisuusnäkökohdat, lait, asetukset sekä säädökset huomioon ottaen.

Käsikirja esittelee kalastuspalveluihin liittyviä keskeisiä käsitteitä ja määritelmiä. Ammattitaidon osalta tuodaan esiin kalastuspalvelun toteuttajan ja tuottajan ammattitaitovaatimukset. Kestävän kehityksen osassa palvelua tarkastellaan ympäristönsuojelulain ja ohjeiden perusteella sekä tuoden esille ne toimenpiteet, joilla voidaan ennalta ehkäistä ympäristöhaittoja. Turvallisuuden merkitystä esitellään suorittajien, välineiden ja toimintaympäristön avulla. Sopimukset tuovat ammattimaista otetta palvelujen tuottajan, välittäjän ja asiakkaiden välillä – käsikirjassa malleja eri osapuolten välisistä sopimuksista. Lopuksi esitellään kaupallisiin kalastusohjelmapalveluihin liittyvää lainsäädäntöä.

Käsikirja on ensisijaisesti tarkoitettu kalastusohjelmapalvelujen tuottajille ja toteuttajille. Käsikirja toimii myös apuvälineenä niille matkailu- tai ohjelmapalvelualan ammattilaisille, jotka toimivat esim. ohjelmapalvelujen markkinoinnin, välittämisen ja myynnin tehtävissä. Aineisto soveltuu hyvin myös matkailualan opetukseen – sen perusteissa sekä syventävän ammattitaidon osalta kalastusohjelmapalvelualan toimijoiden ja yrittäjien toimiessa kouluttajina.

1. KÄSITTEET JA TERMIT

Matkailun ohjelmapalvelut ovat kaupallista, ohjattua tai osin omatoimista toimintaa, jotka pohjautuvat asiakaslähtöisesti seuraaviin teemoihin: luonto, liikunta, viihde, kulttuuri ja/tai terveys.

Kalastus kaupallisena ohjelmapalveluna on luontoon tukeutuvaa palvelujen järjestämistä. Toiminta tapahtuu ohjattuna tai osin omatoimisesti luvallisilla kalavesillä, kalastuslain edellyttämien lupien mukaisesti, ympäristövastuullisesti asianmukaisin varustein, turvallisuusnäkökohdat, lait, asetukset sekä säädökset huomioon ottaen. Palvelutuottajan toiminnasta riippuen osana kalastusohjelmapalvelutuotteita voidaan asiakkaalle tarjota myös lisäpalveluja, esimerkiksi kuljetuksia, majoitusta tai ravitsemispalveluja. Tällöin kuitenkin saattaa olla kysymys valmismatkalain alaisesta toiminnasta, jota pelkkä kalastusohjelmapalvelu ei tässä yksinään ole.

1.1. Ohjelmapalvelut

Ohjelmapalvelut voidaan jakaa toiminnallisesti kolmeen eri asteeseen, jotka ovat passiivinen, puoli-aktiivinen sekä aktiivinen.

Teema ja toiminnallinen aste	Passiivinen eli ns. omatoimipalvelu - tarkkailuluontoinen ja usein maksuton	Puoli-aktiivinen eli ns. tapahtumapalvelu - tapahtumaluontoinen ja usein pääsymaksullinen	Aktiivinen eli ns. ohjattu palvelu - ohjattu ja maksullinen
Luonto	Nuotantönnäytökseen osallistuminen katselijana	Lohikuninkuus-uisteluun osallistuminen	Kalastusretkelle osallistuminen
Liikunta	Kaupunkijuoksun katselijana	Jääkiekko-ottelun seuraaminen	Sauvakävelyretki ohjattuna
Viihde	TV -nauhoituksen katselijana	Rock –konsertin kuulijana	Akankanto - kilpailuun osallistuminen
Kulttuuri	Turun keskiaikamarkkinoilla käynti	Turun Linnan tutustuminen	Opastettu kierros Turun Linnassa
Terveys	Kävelyhetki perheen kanssa	Naisten Vitonen – juoksuun osallistuminen	Turvesaunan asiakkaana

1.2. Tuoteryhmä

Matkailun ohjelmapalvelujen tuoteryhmät jakaantuvat useisiin aihealueiden pienemmiksi ryhmiä. Tuoteryhmillä ohjelmapalveluissa tarkoitetaan esimerkiksi ratsastus- tai moottorikelkkailuohjelmapalvelua. Toiminnan kannalta keskeisiä terminologiaan liittyviä käsitteitä ovat toiminnan suorittajat, välineet ja toimintaympäristö.

Suorittajat

Ohjelmapalvelun tuottaja - on kalastuspalvelutuotteita kaupallisesti tuottava henkilö, yritys, yhdistys tai muu yhteisö, jolla on ammattitaitoinen henkilökunta ja muut tarvittavat toimintaedellytykset sekä toimintaan tarvittavat luvat ja oikeudet. Ohjelmapalvelun tuottajana voi siis esimerkiksi olla ohjelmapalveluyritys tai matkatoimisto, joka välittämällä kalastusohjelmapalvelutuotteen asiakkaalle toimii vastuullisena palvelun tuottajana.

Ohjelmapalvelun toteuttaja - on kalastusohjelmapalveluihin perehtynyt henkilö, esim. kalastusopas tai kalastuksenohjaaja, jolla on koulutuksen ja/tai kokemuksen kautta hankittu ja ylläpidetty ammattitaito kulloinkin ko. ohjelmapalvelutuotteen toteutuksesta ja asiakaspalvelusta. Hän hallitsee toimintaan liittyvät riskit ja osaa toimia ympäristövastuullisesti. Palvelun toteuttaja voi olla myös ohjelmapalvelun tuottaja tai alihankintasuhteessa oleva toinen yritys, kalastusopas jne.

Asiakas - on kalastuspalvelun ostaja ja/tai käyttäjä, joka voi olla luonnollinen tai juridinen henkilö.

Välineet

Välineet – itse palvelutuotteen mahdollistavat ja sen suorittamisessa tarvittavat välineet, kuten esimerkiksi vapa keloineen, siimoineen ja vieheineen tai vene asianmukaisesti varusteltuna.

Varusteet - asiakkaan käyttämä tai esimerkiksi käyttöön vuokrattu varustekokonaisuus, joka antaa lisäarvoa palvelutuotteelle sekä mahdollistaa selviytymisen vallitsevissa olosuhteissa.

Toimintaympäristö

Kalastuspalveluja kaupallisina ohjelmapalvelutuotteina voidaan toteuttaa erilaisissa, luvallisissa toimintaympäristöissä. Toimintaympäristöt voivat olla luonnon muodostamia tai rakennettuja, kuten esimerkiksi merialueet, järvet, kosket, keinotekoiset lammet jne.

1.3. Tuote

Yksittäinen ohjelmapalvelutuote kuuluu aina tiettyyn tuoteryhmään.

Tässä käytetty tuotemäärittely perustuu olemassa olevien yritysten tarjontaan sekä kansainväliseen vertailuun muualla maailmassa tarjolla oleviin kalastukseen liittyviin palvelutuotteisiin. Tuotteet on luokiteltu toiminnallisesti sisältönsä mukaan siten, että kunkin

tuotteen tekniset sekä toiminnalliset ja toimintaan liittyvät minimivaatimukset tulevat esille. Suosituksena pidetään, että kustakin ohjelmapalvelutuotteesta laaditaan myös tuotekohtainen tuoteseloste.

Omatoimipalvelut (passiiviset)

Välineiden ja varusteiden vuokraus, kuljetus ja myynti sekä huolto- ja muiden lisäpalvelujen myynti - kalastukseen tarvittavien välineiden ja varusteiden vuokraus / myynti / kuljetus kalastusta varten, sekä toiminnassa käytettävien tai asiakkaiden omistamien varusteiden huolto, kuljetus ja muiden lisäpalvelujen suorittaminen korvausta vastaan.

Neuvontapalvelu - asiakkaan ohjaaminen kalastusympäristöön kartan tai muun vastaavan materiaalin avulla, sekä ennakkoon tapahtuva opastus ja/tai kalastuskohteen tai –reitien esittely, kuten esimerkiksi koski, järvi, meri ja/tai muu rajattu kalastuskohde.

Tapahtumapalvelut (puoli-aktiiviset)

Kalastustapahtuma - maksulliset kalastustapahtumat, jolloin palvelu tuotetaan rajaamattomalle asiakasjoukkoille kaikille soveltuvana tuotekokonaisuutena, kuten esimerkiksi pilkki- ja uistelukilpailut.

Ohjatut palvelut (aktiiviset)

Opas- ja koulutuspalvelut - vastuuhenkilönä toimiminen kalastusohjelmapalvelussa, sekä toimintaan liittyvä muu opastus, koulutus, opetus ja ohjaustoiminta.

Kalastusopastus – kalastuspaikalla tapahtuvaa kalastamista tai kalastuksen opastusta.

Kalastusretki – muutaman tunnin mutta kuitenkin alle vuorokauden kestävä retki, jonka ammattitaitoinen opas johtaa. Kalastusretki on ennakkoon suunniteltu ja oppaan johdolla toteutettu, johon kuuluu tarvittaessa esimerkiksi ruokailujen ja/tai muiden lisäpalvelujen järjestäminen.

Kalastusmatka - yli vuorokauden kestävä, esimerkiksi kalastusoppaan johtama matka. Ohjelmapalvelun tuottaja vastaa yöpymispaikoista sekä aterioista. Kalastusmatkoja järjestäessä on otettava huomioon valmismatkalaki. Kalastusmatka voi olla joko:

a) perushuollettu, jolloin siihen kuuluvat tarvittavat luvat, yöpymispaikat ja ateriat tai

b) täyshuollettu, jolloin siihen kuuluvat myös varusteiden kuljetus ja huolto matkan aikana.

1.4 Tuoteseloste

Tuoteseloste ei ole tuote-esite, vaan esimerkiksi ohjelmapalvelun tuottajan tukimateriaali tuotetuntemuksen lisäämiseksi markkinointi- ja myyntikanavissa. Tuoteselosteen käyttäjiä ovat siis ensisijaisesti ohjelmapalvelutuotteen tuotantoon, markkinointiin ja myyntiin liittyvät toimijat ja tahot. Tuotteesta laadittavaan tuoteselosteeseen tulee sisältyä aina seuraavat asiakohdat:

Palvelusisältö eli tuotekuvaus josta ilmenee tuotteen nimi, voimassaoloaika/vuosi, kesto, palvelut, opastus ja opastuskielet, aikataulu, toteutus- sekä lähtöpaikka. **Välineet** jotka mahdollistavat aktiviteetin kuten esimerkiksi pilkkivavan syötteineen ja kairan sekä mahdolliset **varusteet** jotka antaa lisäarvoa palvelutuotteelle sekä mahdollistaa selviytymisen vallitsevissa olosuhteissa, esimerkiksi pilkkihaalarin ja lämpösaappaat. **Tapahtumakuvaus** josta käy selville toiminnan luonne ja vaativuus, tarvittavat erityistaidot, esimerkiksi koskesta kalastus sekä mahdolliset saalisajit kuten esimerkiksi taimen ja ahven.

Tapahtumakuvauksen luonnetta ja vaativuutta suositellaan kuvattavaksi alla esitetyin termein:

Helppo	= ei aikaisempaa kokemusta
Normaali	= jonkun verran kokemusta
Vaativa	= kokenut kalastaja
Erittäin vaativa	= erityisharrastaja

Lisäksi tuoteselosteessa tulee olla **hinnoitteluperuste**, josta käy esille asiakkaan maksama yksikkö-, kokonais- tai tuntihinta. Veloitusperusteeseen tulee lisäksi sisältyä mahdolliset välitysym. palkkiot sekä mahdollinen arvonlisäverokanta. Myös **peruutus- ja maksuehdot** minimi ja maksimi osallistujamäärineen sekä mahdollinen säävaraus, viimeisen peruutuspäivän ajankohta sekä peruutuksesta aiheutuvat kustannukset tulee ilmetä tuoteselosteesta. Niin ikään palvelun tuottajan **osoite- ja varaustiedot** sekä ilmoitus **tarvittavista vakuutuksista** sekä saatavissa olevat mahdolliset **lisäpalvelut** ovat tuoteselosteesta selviä asioita.

2. AMMATTIT AidON HALLINTA

Kalastuspalveluja kaupallisena ohjelmapalvelutuotteena järjestettäessä tarvitaan laaja-alaista tiedollista ja taidollista osaamista. Pelkällä teoreettisella koulutuksella ei tätä voida saavuttaa, vaan siihen tulee aina sisältyä myös käytännössä hankittua kokemusta. Lisäksi ohjelmapalvelun tuottajien ja toteuttajien tulee tarvittaessa hallita erilaisista kulttuuriympäristöistä saapuvien asiakkaiden palvelu. Ammattitaitovaatimukset tässä koskevat vain ohjelmapalvelutoimintoja asiakkaiden kanssa tuottavia henkilöitä, ei siis esimerkiksi matkatoimiston henkilökuntaa, jotka kuitenkin voivat olla palvelun tuottajia.

Perus- ja ammattitutkinnot

Eri matkailualan tutkinnot perustuvat lakiin ja asetuksiin. Lain keskeisimpänä lähtökohtana on opiskelu- ja ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomien tutkintojen kehittäminen ja koko ammatillisen aikuiskoulutuksen saattaminen kansallisen laadunvarmistuksen piiriin.

Ammattitaito osoitetaan erillisissä näytöissä. Näytöt on erityisesti aikuisväestöä varten suunniteltu joustava tutkinnon suorittamistapa. Tiedot, taidot ja kokemus osoitetaan virallisesti hyväksytyissä tutkinnoissa, jotka muodostuvat ammattitaidon näytöistä. Tutkinnon perusteet ovat Opetushallituksen määräyksiä, joissa on määrätty tutkinnon ammattitaitovaatimukset sekä ammattitaidon arvioinnin kohteet ja kriteerit. Matkailualan ohjelmapalveluihin liittyvät perus- ja ammattitutkinnot ovat seuraavat (suluissa tutkinnon perusteiden voimaantulon kuukausi ja vuosi):

Perustutkinnot

Matkailualan perustutkinto, matkailupalvelujen tuottajan suuntautumisvaihtoehto (8/2000)

Kalatalouden perustutkinto, kalastuksenohjaajan suuntautumisvaihtoehto (8/2001)

Ammattitutkinnot

Erä- ja luonto-oppaan ammattitutkinto (11/2003)

Matkailun ohjelmapalvelujen ammattitutkinto (3/2001)

Matkaoppaan ammattitutkinto (10/2001)

Maaseutumatkailun ammattitutkinto (2/1998)

Lisätietoja perus- ja ammattitutkinnoista saa Opetushallituksesta (www.oph.fi) sekä matkailualan koulutusta järjestäviltä oppilaitoksilta.

2.1. Yleiset ohjelmapalvelujen ammattitaitovaatimukset

Asiakkaan toimintakyvyn arviointi

Oppaan ammattitaitoon kuuluu kyky arvioida onko asiakas riittävän toimintakuntoinen selviytyäkseen aktiviteetista. On pyrittävä arvioimaan onko asiakas mahdollisesti alkoholin tai muiden huumausainemateriaalien vaikutuksen alainen. Lisäksi on kyettävä arvioimaan asiakkaan toimintakykyä ja kuntoa suhteessa ohjelman vaativuuteen.

Asiakaspalvelu

Ohjelmapalveluyrityksessä kaikki palveluketjun tehtävät ja toiminnot puhelimeen vastaamisesta varusteiden vastaanottamiseen sekä laskun lähettämiseen ovat asiakaspalvelutehtäviä ja edellyttävät asiakaspalvelutaitoja. Hyvän asiakaspalvelijan ominaisuuksia ovat mm. kyky asettua asiakkaan asemaan, kohteliaisuus, ystävällisyys, täsmällisyys sekä tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Lisäksi kyky ottaa palautetta vastaan.

Riskien hallinta edellyttää toimintaan liittyvien riskien kartoittamista ja niiden minimointia sekä olosuhteiden jatkuvaa arviointia ja seurantaa. Ennalta arvaamattomien tapahtumien, esimerkiksi yllättävien myrskyjen tai muiden luonnonmullistusten, osalta riskien hallinta edellyttää ohjelmapalveluyritykseltä toimivaa pelastussuunnitelmaa sekä henkilökunnan riittävää ensiapukoulutusta ja kykyä tunnistaa ja ehkäistä vaaratilanteet.

Ryhmän opastamiseen tarvittavat taidot

Ammattitaito edellyttää kykyä johtaa, ohjata sekä hallita ryhmää. Lisäksi vaaditaan keskustelu- ja kuuntelutaitoa sekä kykyä sovittaa esiintymisensä ja esityksensä kulloisenkin ryhmän tarpeiden, vaatimusten sekä kulttuuritaustan mukaan. Oppaalla on omalta osaltaan vastuu turvallisuusasioista ja niiden tunnistamisesta.

Toiminnan kannalta välttämätön kielitaito

Ammattitaitoon kuuluu myös toiminnan ja asiakkaiden kannalta riittävä kielitaito. On kyettävä toimimaan ja kommunikoimaan ymmärrettävällä tavalla. Palvelun tuottaja on velvollinen ilmoittamaan osaamansa kielet ja toimittava niillä asiakkaan tilatessa ko. kieli.

Tuotteeseen liittyvän teknisen välineistön tunteminen

Tällä tarkoitetaan kaikkia kalastusohjelmapalveluissa tarvittavia teknisiä apuvälineitä, sekä suunnistus- ja viestintävälineitä.

Työturvallisuus

Ammattitaitoon kuuluu työturvallisuusmääräysten tuntemus sekä kyky soveltaa niitä käytännössä. Tämä ammattitaitovaatimus kuuluu ensisijaisesti yrittäjälle, mutta myös oppaalle.

2.2. Ammattitaito kalastusohjelmapalveluissa

Yleisten ohjelmapalvelutoiminnoissa tarvittavien osaamisalueiden lisäksi kalaspalveluja kaupallisina ohjelmapalveluina tuottaessa ja toteuttaessa voidaan ammattitaito asettaa minimivaatimuksiltaan seuraavaksi:

Kalastuspalvelun toteuttaja

Ohjelmapalvelutuotteen toteuttajana tai avustajana toimivan henkilön ammattitaitoa voidaan määrittää soveltuvuudella alalle sekä alaan liittyvällä koulutuksella, todennetulla työssä oppimisen määrällä ja laadulla, koulutuksessa saavutetulla tutkinnolla ja/tai työelämässä hankitulla ja todennetulla ammatillisella kokemuksella (esimerkiksi työtodistus).

Ammattitaitoisen ohjelmapalveluiden toteuttajan ominaisuuksia:

- Alaan liittyvä harrastuneisuuden, työelämän ja/tai koulutuksen kautta hankittu kokemus ja osaaminen
- Työhön liittyvien turvallisuusriskien hallintaan tarvittavat tiedot ja taidot
- Toimintaan liittyvien teknisten välineiden tuntemus ja käyttötaito sekä välineiden huoltotaito
- Vesillä ja maastossa liikkumiseen sekä erilaisissa olosuhteissa turvalliseen liikkumiseen tarvittavat tiedot ja taidot
- Riittävää paikallistuntemus, toiminnan kannalta riittävä kielitaito, palveluosaaminen ja sosiaaliset taidot
- Tehtävään liittyvien tietosuojariskien hallitseminen sekä työsuojeluun, turvallisuuteen, ympäristön- ja luonnonsuojelun liittyvät riittävät tiedot
- Toteuttajalla joka toiminnassaan käsittelee pakkaamattomia elintarvikkeita, on oltava hygieniapassi.

Lisäksi kalastuspalvelun toteuttajalla on oltava riittävä tieto-taito saaliin hankkimiseen, säilytykseen ja oikeaan käsittelyyn. Myös eri kalastusmuotojen ja -tekniikoiden, kalastuksen toimintaympäristön sekä kala- ja vesibiologian tuntemus on toiminnan eduksi.

Minimivaatimuksina voidaan pitää seuraavien passiivisten ja aktiivisten kalastustekniikoiden ja -välineistön tuntemusta ja osaamista:

Passiiviset pyyntitavat

Verkkokalastus

- verkot, katiskat ja merrat

Koukkukalastus

- täky/syöttikoukkukalastus
- siimakalastus

Aktiiviset pyyntitavat

Onginta

- perinteinen onginta, syöttikalaonginta, pohjaonginta, kilpaonginta ja pilkkiminen

Heittokalastus

- kelat, vavat, vieheet ja siimat

Uistelua

- kelat, vavat, vieheet, siimat, takilat ja plaanarit

Tuulastus**Perhokalastus**

- kelat, vavat, siimat ja perhot

Kalastuspalvelun tuottaja

Ohjelmapalvelutuotteesta tuotannollisessa vastuussa olevan tuottajan ammattitaitoa voidaan määrittää riittäväällä kalastuspalvelujen toiminnan tuntemuksella, sekä aikaisemmalla työkokemuksella palvelujen toteuttajana, / omalla harrastuneisuudella

Ammattitaitoisella ohjelmapalveluiden tuottajan ominaisuuksia:

- Hallitsee kalustoon ja niiden kuljetukseen sekä reitteihin liittyvät turvallisuustekijät ja välineet
- Tuntee kestävä kehityksen mukaiset toimintatavat
- Noudattaa hyviä liiketoimintatapoja ja sosiaalista vastuuta
- Tuotannollisessa vastuussa oleva henkilö hallitsee kuluttajansuojaan, tuoteturvallisuuteen ja ohjelmapalvelutoimintaan liittyvät määräykset ja ohjeet sekä niistä syntyvät velvoitteet.
- Tuntee palvelun tuottamiseen liittyvät riskit ja ottaa ne huomioon toiminnassaan
- Toimii vastuuntuntoisesti asiakkaiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa
- Kertoo asiakkaalle toiminnasta sekä toimintaa liittyvistä termeistä – ammattikäsitteistä
- Ylläpitää ja kehittää omaa ja henkilöstön ammattitaitoa, esim. hankkimalla lisäkoulutusta
- Omaa toiminnan kannalta riittävän liiketaloudellisen osaamisen
- Tuntee matkailun toimialaa ja sen yhteyttä kalastusmatkailuun

3. KESTÄVÄ KEHITYS

Matkailu vaikuttaa kohteeseen monella tavalla. Se muokkaa luonnon- ja kulttuuriympäristöä, käyttää luonnonvaroja ja aiheuttaa päästöjä. Globaalisesti tarkasteltuna erityisen merkittäviä nämä vaikutukset ovat olleet silloin, kun nykyisien massamatkakohteiden edellytyksiä on luotu. Lukuisten negatiivisten ympäristövaikutusten lisäksi matkailulla on myös myönteisiä vaikutuksia. Näitä ovat muun muassa lisääntyvä ympäristötietoisuus, ympäristön parannustyöt ja kulttuurimaisemien ylläpitäminen. Ohjelmapalveluyrityksen tulee siis olla riittävästi selvillä toimintansa aiheuttamista ympäristövaikutuksista ja riskeistä.

Tässä kokonaisuudessa keskitytään ohjelmapalvelutuotteiden toimintaympäristön ekologisten arvojen huomioon ottamiseen palveluja tuottaessa, jolla tarkoitetaan luonnonvarojen harkittua käyttöä, monimuotoisuuden vaalimista sekä ilmastomuutoksen estämistä. Palvelutuotteiden valmistuksessa ja jakelussa pyritään siis mahdollisimman vähän rasittamaan ympäristöä.

Keskeistä kaikessa toiminnassa on varovaisuusperiaatteen noudattaminen, jolla tarkoitetaan ohjelmapalvelutoiminnan sopeuttamista ympäristön sietokykyyn ja luonnonvaroihin. Palvelutuotannon kannalta on myös tärkeää haittojen synnyn ennalta estäminen sekä haittojen torjuminen jo niiden syntyä lähtien.

3.1. Ympäristönsuojelulaki ja ohjeet

Täyttääkseen ympäristönsuojelun asettamat vaatimukset kalastuspalvelujen tulee kunkin erillisen tuotteen osalta täyttää kestävä matkailun edellytykset. Kestävä matkailu ovat kaikki matkailun kehittäminen tai toiminta, joka kunnioittaa ympäristöä, takaa pitkällä aikavälillä luonto- ja kulttuurivarojen suojelun, ja on sosiaalisesti ja taloudellisesti hyväksyttävää ja tasa-arvoista¹. Vuonna 1987 julkaistussa raportissaan "Yhteinen tulevaisuutemme" ns. Brundtlandin komissio esitti määritelmänsä kestävästä kehityksestä joka on hyvä muistaa myös ohjelmapalveluja suunniteltaessa ja toteuttaessa. Määritelmän mukaan kestävä kehitys tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa.

Kalastuspalvelujen tuottamisessa tulee ottaa huomioon seuraavat Suomen ympäristönsuojelulaissa olevat yleiset periaatteet sekä EU:n asettamat direktiivit ja ohjeet:

Ennaltaehkäisy ja haittojen minimoinnin periaate

Tämä edellyttää että, haitalliset ympäristövaikutukset ehkäistään ennakolta tai, jos se on mahdotonta, rajoitetaan ne mahdollisimman vähäisiksi. Esimerkiksi käytettävät reitit ja rantautumispaikat on suunniteltava ja linjattava niin, että luonnolle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

Varovaisuus- ja huolellisuusperiaate

Tämä edellyttää että, menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet

onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen, esimerkiksi öljyjä ja polttonesteitä käsiteltäessä.

Aiheuttamisperiaate

Aiheuttamisperiaatteella tarkoitetaan, että ohjelmapalveluyritys on vastuussa toimintansa aiheuttamien ympäristöhaittojen ennaltaehkäisystä sekä tapahtuneiden vahinkojen poistamisesta ja rajoittamisesta. Esimerkiksi taukopaikat maastossa on suunniteltava ja rakennettava niin, ettei maahan tai vesistöön joudu haitallisia aineita.

Selvillä olovelvollisuus

Palvelujen tuottajan edellytetään olevan riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja ympäristöriskeistä sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Tämä tarkoittaa, että ohjelmapalveluyrittäjän sekä hänen henkilökuntansa on oltava riittävästi selvillä, ei pelkästään ohjelmapalvelutuotteidensa vaan myös esimerkiksi toimitilojen aiheuttamista päästöistä.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaate

Tämä tarkoittaa että, kaluston on oltava ympäristön kannalta parasta taloudellisesti käyttökelpoista tekniikkaa eli tehoiltaan, kulutukseltaan ja äänekkyydeltään kohtuullista.

3.2. Ympäristöhaitat

Kalastuspalvelujen järjestämiseen liittyvässä ohjelmapalvelutuotteessa tulee tuotteen koko elinkaaren osalta huomioon ottaa ympäristöön kohdistuvat haittavaikutukset sekä se, että kalastusohjelmapalvelut kaupallisena palvelutuotteena eivät kuulu jokamiehen oikeuden piiriin.

Tuotteet tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että mahdolliset haitat minimoidaan noudattaen ympäristönsuojelulakia sekä siihen liittyviä yleisiä periaatteita. Tuotteet eivät myöskään saa aiheuttaa haittaa paikallisen väestön sosiaaliselle, taloudelliselle ja kulttuuriselle elämälle ja niiden tulee aiheuttaa mahdollisimman vähän vahinkoa elolliselle tai elottomalle luonnolle. Kalastuksen ei tulisi myöskään haitata (moottorin aiheuttama melu, kalastus ranta-asutuksen lähellä) paikallisväestön ohella tilapäisiä asukkaita, mökkiläisiä eikä lomalaisia.

Kalastuspalvelujen aiheuttamia ympäristöhaittoja ovat luonnossa liikkumisesta luonnolle aiheutuvat haitat kuten vesistöjen likaantuminen, taukopaikkojen maaperän kulumisen ja tiivistyminen, roskaantuminen, eläimistön häiriintyminen sekä muut mahdolliset haitat. Lisäksi suositellaan, että palvelun tuottaja toiminnallaan edistää ympäristövalistuksen levittämistä sekä ottaa huomioon toiminnassaan luonnonrauhan säilymisen.

Vesistöjen likaantumisen ehkäisemiseksi ohjelmapalveluyritys sitoutuu:

Olemaan laskematta vesistöön mitään likaavia tai tarpeettomasti rehevöittäviä aineita, toimittamaan kaikki toiminnasta syntyneet jätteet maihin ja niille kuuluviin paikkoihin sekä

käyttämään mahdollisimman vähän liikaavaa tekniikkaa tai tarpeettomasti rehevöittäviä poltto- ja voiteluaineita.

Maaperän kulumisen ja tiivistymisen ehkäisemiseksi ohjelmapalveluyritys sitoutuu:

Seuraamaan toimintansa aiheuttamaa maaperän kulumista, toteuttamaan rantautumiset luvallisilla alueilla, tukeutumaan liikkumareitteihin jotka ovat pääsääntöisesti merkittäviä väyliä ja reittejä, hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan väylien, reittien ja polkujen yhteyteen tähän tarkoitukseen tehtyjä kiinteitä rakennelmia taukopaikkoina, käyttämään leiripaikkoina tätä varten osoitettuja alueita ja luvallisia alueita sekä huomioon ottamaan tarkoin lainsäädännön velvoitteet ja viranomaisten määräykset sekä väylien ja reittien ylläpitäjän ohjeet ja määräykset.

Roskaantumisen ehkäisemiseksi ohjelmapalveluyritys sitoutuu:

Huolehtimaan siitä, että toiminnassa syntyvä jäte kuljetetaan pois luonnosta, välttämään kertakäyttöisten astioiden ja ruokailuvälineiden käyttämistä, mikäli niitä kuitenkin käytetään, huolehtimaan niiden asianmukaisesta hävittämisestä, valitsemaan käyttämänsä välineet ja materiaalit niin, että niistä ei synny turhaa jätettä, pitämään käyttämänsä tauko- ja leiripaikat siisteinä, huolehtimaan vesistökuormituksen minimoinnista myös taukopaikoilla sekä varmistamaan asiakkaiden ja henkilöstön henkilökohtaisen hygienian hoito siten, ettei siitä aiheudu vesistön tai luonnon pilaantumista eikä roskaantumista.

Eläimistön häiriintymisen välttämiseksi ja uhanalaisten kasvien ja kasvupaikkojen suojelemiseksi ohjelmapalveluyritys sitoutuu:

Ottamaan mahdollisuuksien mukaan selvää vesistöalueen ja taukopaikkojen häiriöherkistä ja uhanalaisista eliölajeista sekä niiden suojelumääräyksistä, välttämään häiritsevää liikkumista eläinten ruokailu ja lisääntymisalueilla, pitämään mukana mahdollisesti kulkevat lemmikkieläimet kytkettyinä sekä välttämään meluhaittojen syntymistä.

Näiden lisäksi ohjelmapalveluyritykseltä edellytetään:

Noudattamaan avotulen käsittelyssä erityistä varovaisuutta ja polttopuiden kohtuullista käyttöä, ottamaan huomioon toiminnassaan vesistöjen ja toiminta-alueiden muut käyttäjät niin, ettei toiminnasta aiheudu haittaa jokamiehenoikeuksien toteutumiselle.

4. TURVALLISUUS

Palvelun tuottaja on aina vastuussa oman tuotteensa turvallisuudesta. Lisäksi tuoteturvallisuutta valvovat Kuluttajavirasto, lääninhallitukset ja kuntien terveysturvaviranomaiset, kuten ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaiset. Tuoteturvallisuuslaki koskee elinkeinonharjoittajan kuluttajille tarjoamia palveluja ja tavaroita. Elinkeinoharjoittaja voi olla yksityinen henkilö, yritys, yhdistys tai järjestö.

Turvallisuustekijöitä käsitellään tässä kokonaisuudessa toimintaympäristön, välineiden ja suorittaja määritteiden kautta, koska kaikki kalastusohjelmapalvelun toiminnan syntyminen vaikuttavat turvallisuustekijät määräävät miten turvallista ohjelmapalvelutoimintaa voi syntyä. Toiminnan turvallisuuteen liittyvä turvallisuussuunnitelma (liite 2) sisältöineen sekä kalastusohjelmapalveluun liittyvä turvavarustus on myös määritelty suosituksena. Lisäksi Kuluttajavirasto on antanut ohjeet ohjelmapalveluiden turvallisuuden edistämiseksi. Kuluttajaviraston julkaisusarja 8/2003 on saatavilla osoitteesta www.kuluttavirasto.fi, jossa on muun muassa yrityksen turvallisuusasiakirjan laadintaan liittyvät ohjeet.

4.1. Turvallisuustekijät kalastusohjelmapalveluissa

Kalastuspalvelun on siis oltava asiakkaan ja yhteisön kannalta turvallinen. Myös tuoteturvallisuuslain mukaan elinkeinonharjoittajan on noudatettava olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta, jotta kulutustavarasta tai kuluttajapalveluksesta ei aiheudu vaaraa kuluttajan terveydelle tai omaisuudelle.

Palvelun tuottajan ja myös mahdollisen jälleenmyyjän tulee omalta osaltaan huolehtia tuotteeseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Kalastusohjelmapalvelun on oltava turvallinen kulloinkin valitsemissa olosuhteissa ja suunniteltu siten, että lainsäädännön turvallisuudelle asettamat vaatimukset on täytetty ja palvelun on tapahduttava luvallisilla ja turvallisiksi todetuilla alueilla. Pelisäännöissä on myös hyvä selvittää rajat päihteiden käytön suhteen. Päihteiden vaikutuksen alaisena ohjelmapalveluun osallistuminen lisää onnettomuusvaaraa. Mikäli päihteiden käyttö on ehdottomasti kiellettyä, tulee siitä ilmoittaa selkeästi esimerkiksi tilausvahvistuksen yhteydessä tai mahdollisesti etukäteen jaettavassa materiaalissa, jotta asia ei tule palveluun osallistuville yllätyksenä. On myös hyvä mainita, että palveluun osallistuvien toimintakunto voidaan tarkistaa ennen palvelun alkua. Tämä tapahtuu tietenkin vain osallistujan suostumuksesta. Palvelun tuottajalla on aina mahdollisuus ja lakiin perustuva velvollisuus estää onnettomuuksien syntyminen jo ennalta. Palvelun tuottajan velvollisuuksiin kuuluu myös keskeyttää palvelun tuottaminen tai perua se kokonaan, mikäli se on tarpeen onnettomuuksien tai vakavien vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi.

Mikäli asiakkaat ovat työturvallisuuslain alaisessa työssä, on myös asiakkaiden työnantajalla velvollisuus työturvallisuuslain mukaan varmistua siitä, että heidän työntekijänsä ei joudu työssä alttiiksi tapaturmalle tai saa haittaa terveydelleen. Sama koskee myös palvelun tuottajan mahdollista henkilökuntaa. Koululaisten ja opiskelijoiden turvallisuudesta vastaa omalta osaltaan myös koulut ja oppilaitokset, jos toiminta on heidän järjestämäänsä tai kolmannelta taholta tilaamaa.

Suorittajat

Varmistaakseen, että toiminnan suorittavat palvelun toteuttajat (esim. työsuhteessa olevat oppaat tai alihankkijat) tuottavat asiakkaalle turvallisia palveluja, ohjelmapalvelujen tuottaja sitoutuu käyttämään palveluissaan ammattitaitoisia oppaita/ohjaajia, jotka omaavat toteutettavaan toimintaan nähden riittävät taidot oman erityisalan toteuttamiseksi (esim. vuokravenetutkinto ja hygieniapassi). Palvelun tuottaja huolehtii myös siitä, että kaikki palvelun toteuttamiseen osallistuvat tuntevat olosuhteet toimintaympäristössään (vesiluonnossa toimiminen vaatii käytännössä hankitun kokemuksen esim. virtaavissa vesissä, liukkailla kivillä, tuulisissa ja hyisissä meri/järvi ympäristöissä tai heikoilla jäillä toimiminen) ja että toteuttamiseen osallistuvat ovat luotettavia, omalla käytöksellään luottamusta herättäviä, tarvittaessa nopeaankin tilannearviointiin kykeneviä, resurssinsa ja omat rajansa tuntevia, hyväkäyttöksisiä ja kokeneita oppaita/ohjaajia.

Palvelun tuottaja huolehtii myös toimintaan hankitusta toimintavarmasta välineistöstä, joidenka käyttö on turvallista, ja että käytettävän välineistön soveltuvuus on testattu ja sen toiminta hallitaan (esim. vuokravene ja siihen liittyvät vaatimukset).

Palvelun tuottajan vastuulla on myös huolehtia siitä, että turvatoimet ovat suunniteltuja ja harjoiteltuja. Turvallisuuden varmistamiseksi on osattava neuvoa välineistön oikeanlaista käyttöä. Välineistön käytön neuvonta on oltava on riittävää (esimerkiksi ohjeistus turvavälineistä ja –varusteista tai ensiavusta). Ohjauksessa tulee ottaa huomioon erilaisten asiakasryhmien kyky omaksua annettu tieto ja ohjeistus. Varusteiden hyvä järjestys veneessä ja tarvittavien asiakirjojen asianmukaisesta säilytyksestä ja niiden saatavilla olo (katsastustodistus ym. toimintaan tarvittavat luvat) ovat toiminnassa itsestään selvyyksiä. Lisäksi toimintaan on laadittava turvallisuutta lisäävät varasuunnitelmat (esim. reittimuutokset tai kalastustavan muutokset ilmoitetaan tarvittaessa asiakkaalle).

Asiakasta tulee ennakoon informoida heidän omien varusteiden tarpeesta ja retken vaativuudesta ja sitä kautta tuotteen turvallisen toteuttamisen hänelle asettamista vaatimuksista, mahdollisista psyykkiseen ja/tai fyysiseen tilaan liittyvistä riskeistä. Palvelujen tuottajan tulee olla selvillä asiakkaisiin liittyvän vakuutusturvan perusteista. Asiakkaalle tulisi antaa tarvittaessa neuvoja mahdollisista tarvittavista vakuutuksista, mikäli niitä tiedustellaan.

Asiakkaalle tulee antaa opastus välineisiin, veneen hallintaan ja kulloinkin vallitseviin olosuhteisiin sekä huolehtia palvelutuotteen turvallisuuteen liittyvistä seikoista ja retken kulun kerronnasta asiakkaille (esim. karttamateriaalin avulla). Ohjeiden sisäistäminen asiakkaalle varmistetaan esim. veneen laitaan teipattujen ohjeiden avulla. Asiakkaalle tulee myös selvittää tuotteen turvalliseen toteuttamiseen liittyvät perusedellytykset (pelastusvälineiden ja päihteiden käyttö, käyttäytyminen vesillä ja / tai veneessä, aikataulut, jne.). Kalastuspalvelu tulee mitoittaa vaatimustasoltaan asiakkaan taitojen, terveydellisten erityisvaatimusten ja olosuhteiden mukaisesti. Asiakasta tule myös informoida ensiapu- ja tietoyhteysvälineistä sekä niiden käytöstä ja sijainnista. Palvelun tuottajan toimesta on myös huolehdittava siitä, että asiakkaat käyttävät tarkoitukseen soveltuvia kelluntavarusteita ja että ohjaajia on riittävästi suhteessa ryhmän kokoon, aikaan ja kalastusohjelmapalvelun kestoon ja vaativuuteen nähden. Suosituksena pidetään seuraavia ohjeellisia oppaiden/ohjaajien vähimmäismääriä, joita sovelletaan olosuhteiden ja palvelun sisällön mukaisesti ja työsuojelumääräyksiä noudattaen:

- 1 opas/ohjaaja ryhmän muodostuessa 1 - 10 henkilöstä
- 2 opasta/ohjaajaa ryhmän muodostuessa 11 - 20 henkilöstä
- 3 opasta/ohjaajaa ryhmän muodostuessa 21 - 30 henkilöstä

Palvelun tuottaja on myös velvollinen pitämään onnettomuuskirjanpitoa, ja ilmoittamaan onnettomuuksista viranomaisille säädösten niin vaatiessa ja laatimaan kutakin tuotettaan varten turvallisuussuunnitelman. Myös päihteiden käyttöä on kontrolloitava ja kertoa asiakkaalle missä turvallisuutta vaarantavissa olosuhteissa on palvelun tuottajalla oikeus peruuttaa palvelutuote.

Välineet

Varmistaakseen, että käytetyt välineet ovat asiakkaalle turvallisia, ohjelmapalvelujen tuottaja sitoutuu käyttämään toimintaan hyväksytyjä, turvalliseksi todettuja ja käyttötarkoitukseen soveltuvia varusteita ja välineitä ja varustamaan oppaat ja asiakkaat riittävillä sekä kyseiseen toimintaan soveltuvilla kellunta- ja muilla turvavarusteilla sekä ensiapuvälineillä. Määräysten mukaan jokaiselle moottorialuksessa tai yli viiden metrin pituisessa purjealuksessa olevalle on oltava hyväksytyä mallia oleva pelastusliivi, kelluntapukine tai pelastuspuku. Myös soutuveneeseen kannattaa varata riittävät kelluntavälineet. CE-merkinnästä ja käyttöohjeesta käyttäjä voi varmistaa, että tuote on testattu ja täyttää eurooppalaiset turvallisuusvaatimukset. Turvallisuuteen liittyvien viestintä- ja hälytysyhteydet on oltava kunnossa. Myös aktiviteetissa käytettävien välineiden tulee olla käyttökunnossa sekä kalastusmuotoon sopivia ja hyväksytyjä. Palvelun tuottajan varmistaa myös sen, että kulloinkin toteuttaja osaa käyttää palvelun tuottamiseen liittyviä välineitä, laitteita ja että opas/ohjaaja osaa perehdyttää asiakkaan käyttämään niitä. Toimintaan käytettävien alusten ja ajoneuvojen katsastuksista ja niiden varustamisesta säädetyillä turvavarusteilla huolehtii myös palvelun tuottaja. Tuottaja varmistaa niin ikään kuljettajalta vaadittavan pätevyyden ja sen voimassaolon.

Toimintaympäristö

Turvallisen toimintaympäristön takaamiseksi ohjelmapalvelujen tuottaja sitoutuu toteuttamaan tuotteensa toimintaympäristön vaativuuden mukaan ja varmistamaan oppaiden varusteiden ja välineiden asianmukaisuuden toimintaympäristön vaatimuksien mukaisesti. Palvelun tuottajan velvollisuuksiin kuuluu myös huolehtia siitä, että suorituspaikkojen turvallisuus on varmistettu ennakkoon.

Asiakas tulee opastaa turvallisen vesillä liikkumisen periaatteisiin ja omassa toiminnassa on huolehdittava siitä, että vallitsevat olosuhteet, asiakkaiden kyvyt ja voimavarat ovat suhteessa tuotetiedoissa tuotteen vaativuudesta asiakkaalle. Päivittäiset matkat tulee mitoittaa asiakkaan taitojen, terveydentilan sekä vallitsevien toimintaolosuhteiden mukaisesti. Palvelun tuottaja vastaa ja varmistamaan asiakkaan toiminnalle turvallisen toimintaympäristön vaatimukset (esim. tuulirajat veneretkille) tai varasuunnitelmat aktiviteetin suorittamiseksi sekä peruutusehdot.

Palvelun tuottaja on velvollinen ilmoittamaan alueen havaitsemistaan toimintaympäristöön liittyvistä turvallisuusriskeistä ja mahdollisuuksien mukaan myös poistamaan ne. Palvelun

tuottaja sitoutuu myös käyttämään toiminnassaan vain luvallisia alueita ja kalavesiä, turvallisia toimintaympäristöjä sekä pitämään onnettomuuskirjanpitoa, ja ilmoittamaan onnettomuuksista viranomaisille.

Turvavarustus

Suosituksena pidetään, että palvelun toteuttajan mukana kulkevat turvavarusteet, jotka mahdollistavat avun hälyttämisen ja viestinnän (viestintävälineet), pelastustoiminnan aloittamisen, palvelun toteuttajien ja asiakkaiden suojaamisen muuttuvissa olosuhteissa (esim. hypotermia), ensiavun antamisen sekä käytettävien varusteiden ja välineiden tilapäisen huollon ja korjauksen kulloinkin vallitsevissa olosuhteissa.

Turvallisuussuunnitelma

Turvallisuussuunnitelma² laaditaan kullekin palvelutuotteelle ja tuotteeseen liittyvään toimintaympäristöön. Ohjelmopalvelun koostuessa useammasta toiminnasta ja/tai suorituspaikasta, tulee turvallisuusasiakirjan liitteenä olla kirjalliset ohjeet (ns. turvallisuussuunnitelma) yksittäisten toimintojen ja suorituspaikkojen osalta. Liitteenä turvallisuussuunnitelma.

Onnettomuuskirjanpito

Palvelun toteuttajan on pidettävä onnettomuuskirjanpitoa³, joka sisältää tapahtuneiden onnettomuuksien lisäksi myös vakavat läheltä piti –tilanteet. Apuna onnettomuuksien dokumentoinnissa voidaan käyttää tapausilmoituslomaketta, johon merkitään sekä osallistujille että työntekijöille sattuneet onnettomuudet ja läheltä piti –tilanteet sekä niiden seuraukset.

Palvelun toteuttaja voi itse laatia tapausilmoituslomakkeen, johon merkitään mm. tietoja vahingoittuneesta, itse vahinkoon liittyvät tiedot (aika, paikka, vamman aiheuttaja), vamman laatu, tiedot vahingon sattumisesta ja syistä sekä tapahtuman jälkeiset parannus-/korjaustoimenpiteet.

Onnettomuuksien ja niiden syiden tutkinta ja analysointi antaa pohjaa riskien arvioinnille ja turvallisuusjärjestelmän kehittämiselle. Onnettomuuskirjanpidon kautta tiedot ovat tarvittaessa viranomaisten ja mm. vakuutusyhtiöiden tarvitsemia tietoja varten saatavilla.

Onnettomuuskirjanpito myös auttaa palvelun tuottajaa edistämään omaa liiketoimintaa sekä helpottaa lisätietojen antamisessa, jos onnettomuutta täytyy selvittää jälkikäteen.

Tuoteturvallisuuslain 3 §:n mukaan sattuneista onnettomuuksista ja erityisen vakavista läheltä piti –tilanteista tulee ilmoittaa ensi tilassa kunnan tuoteturvallisuusvalvontaviranomaiselle (terveystarkastajalle), lääninhallitukselle tai Kuluttajavirastolle. Ilmoitusvelvollisuuden perusteella saatavien tapausraporttien ansiosta selviävät riskialat ja niiden turvallisuuden parantamiseen voidaan vaikuttaa mm. laatimalla alakohtaisia turvallisuusohjeita. Työsuojelun valvontalain (131/1973) ja tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaan työnantajan tulee ilmoittaa työntekijälle sattuneet vakavat onnettomuudet työsuojeluviranomaiselle ja poliisille.

---

² Kuluttajaviraston ohjeet ohjelmopalveluiden turvallisuuden edistämiseksi /Kuluttajaviraston julkaisusarja 8/2003

³ Kuluttajaviraston ohjeet ohjelmopalveluiden turvallisuuden edistämiseksi /Kuluttajaviraston julkaisusarja 8/2003

4.2. Vakuutukset kalastusohjelmalveluissa

Palvelun tuottaja tai toteuttaja voi toimia aina oikein, mutta vahinko voi silti sattua. Varsin usein vahingon tapahtuminen on täysin riippumaton palvelun tuottajan tai toteuttajan toiminnasta. Useimmiten vahinko on lukuisten onnettomien yhteensattumien lopputulos. Tämä taas puoltaa asiakkaan vakuuttamista, joko asiakkaan omasta toimesta tai osana palvelun tuottajan palvelua. Yrityksen tulee aina selvittää toimintansa vahinkoriskit ja tuotteisiinsa liittyvät tuotevastuuriskit. Palvelualan yritysten suurimmat vastuuriskit liittyvät palvelujen suorittamiseen. Vakuutukset ovat aina vakuutuksenottajan ja vakuutusyhtiön välisiä sopimuksia.

Oman ammattitaidon, turvallisuusasioiden huomioimisen sekä kaikkien ennaltaehkäisevien toimien lisäksi on tärkeää, että vakuutukset, joilla korjataan asiakkaalle palvelun suorittajana tapahtuneet vahingot, ovat kunnossa ja voimassa. Erityisesti vaarallisten toimintojen vakuuttaminen on sovittava tarkasti, mikäli palvelun tuottajia on useita. Tämä voidaan sopia esimerkiksi erillisellä sopimuksella kenen velvollisuus on hankkia vakuutusturva. Yritysten tuodessa työntekijöitään ohjelmalvelujen käyttäjiksi, on tärkeää arvioida, ovatko työntekijät työnantajan pakollisen vakuutuksen piirissä eli ohjelmalveluun osallistuminen katsotaan työtehtävään kuuluvaksi. Asian voi hoitaa esim. siten, että tarjouksessa tai tilausvahvistuksessa asiakkaan velvollisuudeksi asetetaan työntekijän vakuutusturvan tarkistaminen myydyn ohjelmalvelutuotteen aikana.

Palvelun tuottajan on huolehdittava omaan yritystoimintaan liittyviä pakollisia kuin vapaaehtoisiaakin vakuutuksia sekä muista työnantajaa velvoittavista pakollisista maksuista.

4.2.1 Yrityksen lakisääteiset vakuutukset

Yrittäjäeläkevakuutus (YEL) – Yrittäjä on velvollinen ottamaan itselleen eläkevakuutuksen, jos yrittäjä on 18-64 –vuotias, toiminta kestää yhtäjaksoisesti vähintään neljä kuukautta, arvioitu työtulo on vähintään 5381,31 euroa vuodessa (2003) ja yrittäjän ansiotyö ei kuulu muun eläkelain piiriin.

Työntekijän eläkevakuutus (TEL) – Yrittäjä on velvollinen ottamaan työntekijälleen eläkevakuutuksen. Työeläkevakuutus on otettava, jos työntekijä on 14-64 –vuotias, työsuhte kestää vähintään yhden kuukauden ja työntekijälle maksettava palkka on vähintään 224,22 euroa kuukaudessa.

Tapaturmavakuutus ja työntekijän ryhmähenkivakuutus – Yrittäjä on työnantajana velvollinen ottamaan työntekijöilleen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen. Vakuuttamisvelvollisuus voi koskea myös työnantajaa itseään. Ryhmähenkivakuutusmaksua peritään työnantajalta tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä.

4.2.2 Toiminnan muut vakuutukset

Yrityksen oikeusturvavakuutus kattaa kustannukset, joita syntyy, jos yritys joutuu puolustamaan etuaan oikeudenkäynnissä.

Keskeytysvakuutus – Yritystoiminta voi keskeytyä yrityksen tiloissa sattuneen vahingon seurauksena. Keskeytysvakuutuksen tarkoituksena on turvata yrityksen myyntikatteen kertyminen ja yrityksen toiminnan jatkuminen.

Omaisuuksivakuutukset – Yrityksen tärkeimpiin omaisuuksiin kuuluvat toimitilat, koneet ja kalusto, vaihto-omaisuus sekä moottoriajoneuvot. Perinteisten palo-, murto- ja vuororiskien lisäksi on syytä selvittää esimerkiksi laitteiden rikkoutumisriskin suuruus.

Vastuuvakuutus - Vastuuvakuutuksella korvataan palvelun tuottajan omista laiminlyönneistä johtuvia vahinkoja, joissa palvelun tuottaja on omalla tuottamuksellaan vahingonkorvauslain mukaan korvausvelvollinen. Toiminnan vastuuvakuutus on eräänlainen yrityksen "perusvastuuvakuutus" joka soveltuu lähes kaikille toimialoille. Vastuuvakuutuksesta ei kuitenkaan korvata esimerkiksi tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella aiheutettuja vahinkoja. Vastuuvakuutus ei myöskään kata lainatulle tai haltuun uskotulle (esimerkiksi vuokrattu) omaisuudelle aiheutettuja ja/tai aiheutuneita vahinkoja.

Ryhmätapaturmavakuutus - Ryhmätapaturmavakuutus kohdennetaan asiakkaalle tapahtuneisiin henkilövahinkoihin. Vakuutus ei siis korvaa asiakkaan omaisuudelle tapahtunutta vahinkoa. Tapaturmavakuutus voi olla joko täysajan-, työajan- tai vapaa-ajan vakuutus. Vakuutus sisältää aina vamman hoitokulut ja korvauksen pysyvästä haitasta. Mikäli tapaturma aiheuttaa vakuutetulle pysyvän haitan, on vakuutetulla oikeus joko vakuutusmäärän suuruiseen tai osittaiseen korvaukseen haittaluokituksen perusteella. Vakuutus voi sisältää lisäksi korvaukset tapaturmaisesta kuolemasta sekä päiväkorvauksen ohimenevästä työkyvyttömyydestä. Ryhmätapaturmavakuutus voidaan ottaa myös määräaikaiseksi ja rajatulle ryhmälle sekä vain sitä kyseessä olevaa tapahtumaa koskeväksi. Ryhmätapaturmavakuutuksen ehdot vaihtelevat, joten asia tulee selvittää toiminnan luonteen perusteella vakuutusyhtiön edustajan kanssa.

Yksityistapaturmavakuutus ja sairauskuluvakuutus - Yksityistapaturmavakuutus on vapaaehtoinen henkilövakuutus ja sen tarkoituksena on korvata tapaturmasta aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Yksityistapaturma- ja sairauskuluvakuutuksilla voidaan korvata asiakkaan henkilövahingot tapaturmatapauksissa.

Matkustajavakuutus - Matkustajavakuutus korvaa asiakkaan henkilövahinkoja sekä asiakkaan omaisuudelle, kuten matkatavaroille tapahtuneet vahingot. Matkustajavakuutukseen liittyy "kilometrisääntö", jonka on täyttyvä vahingon tapahtuessa. "Kilometrisääntö" kertoo matkustajaroolin täyttymisestä, eli etäisyys onnettomuuspaikan ja vakituisen asuinpaikan välillä on oltava pääsääntöisesti vähintään 50 kilometriä linnuntietä mitattuna. Etäisyysvaatimukset vaihtelevat vakuutusyhtiökohtaisesti. Joissakin vakuutusyhtiöissä vakuutus on voimassa heti matkan alettua. Periaatteessa vahinkohan voi sattua heti matkan alettua. Tämä on kuitenkin aina ns. näyttökysymys, eli oliko todella aiottu/lähdetty matkalle. Matkustajavakuutuksen hoitokorvaukseen sisältyy lisäksi korvaus matkan peruuntumisesta ja keskeytymisestä, korvaus matkalta myöhästymisestä ja matkan odottamisesta. Matkustajavakuutus on siis

henkilövakuutus, josta korvataan matkasairauden tai matkatapaturman aiheuttamia hoitokuluja ja vakavissa tapauksissa kotiinkuljetus. Hoitokuluosaan sisältyvällä kotiinkuljetuksella ei ole rahamääräistä ylärajaa, mutta kuljetuksesta esimerkiksi ambulanssikoneella tai helikopterilla tulee asiasta aina sopia ensin vakuutuksen antajayhtiön kanssa. Lisäksi maksetaan korvausta matkan peruuntuessa tai matkan keskeytyessä, joihinkin vakuutuksiin sisältyy myös korvaus, jos matkalta myöhästyään tai jos matkaa joudutaan odottamaan⁴.

Muita työnantajaa velvoittavia pakollisia maksuja ovat sosiaaliturvamaksu sekä työttömyysvakuutusmaksu

---

⁴ Kuluttajien vakuutustoimisto 25.2.2003

5. YRITYSTEN VÄLINEN KAUPANKÄYNTI JA KULUTTAJASUOJA

Ohjelmapalveluja järjestettäessä on syytä muistaa, että palvelutuotteen asiakkaana voi olla joko yritys tai siihen rinnastettava yhteisö. Tällöin kauppaa käydään yritysten välisenä kaupankäyntinä. Toisena asiakasryhmänä voi olla yksityinen kuluttaja, joka ostaa ja käyttää palvelutuotetta kuluttajasuojalain suojeluksessa. Kuluttajasuojalaki ei siis koske kahden elinkeinonharjoittajan välistä kauppaa, vaan siinä sovelletaan yleistä sopimusoikeutta.

Yleinen sopimuskäytäntö

Suomalaiseen oikeuskäytäntöön kuuluu sopimusvapauden periaate. Tällä tarkoitetaan itse sopimuksen tekemistä, sopimuskumppania, sopimuksen sisällöstä ja muodosta sekä riitojen ratkaisemiseen kohdistuvia seikkoja. Yritysten välisessä kaupankäynnissä on kuitenkin otettava huomioon kalastusohjelmapalvelun sopijapuolten, sopimuksen tarkoituksen, sopimuksen kohteena olevan tuotteen, sopimuksen voimassaoloalueen ja –ajan, irtisanomus- ja purkautumisperusteet, sopijaosapuolten vastuut ja velvollisuudet sekä määräykset sopimusrikkomuksesta, korvausvelvollisuudesta, maksuviivästymisestä ja riitojen ratkaisemiseen liittyvissä asioissa.

Lähtökohtana tässä käsikirjassa liitteenä oleville yritysten välisille sopimusmalleille on ollut sekä laajentuva että syventyvä (enemmän kaupallisuutta, ei siis kertaluontoista) yhteistyö ja kansainvälistyminen. Liitteenä olevat sopimusmallit ovat ohjeellisia ja sopimuksen laatijoiden tulee varmistaa tarvittaessa sopimusten soveltuvuus kaupankäynnin kohteesta.

5.1. Yritysten sopimusasiat

Sopimus tarkoittaa kahden tai useamman tahon keskinäistä tahdonilmausta jonkin asian tekemiseksi yhdessä, jolloin niiden välille syntyy juridinen oikeussuhde. Sopimuksen laatiminen perustuu siihen, että osapuolet määrittelevät riittävän tarkasti sopimuksen kohteen ja ymmärtävät sopimuksen taustan ja tarkoituksen. Yritysten välisissä sopimusasioissa ohjelmapalvelualalla on useimmiten palvelu ja sen tuottaminen. Kaikkiaan sopimusten valmistelu vie aikaa ja vaatii huolellisuutta. Sopimus syntyy kun pätevä ja yksilöity tarjous hyväksytään. Kirjallisen sopimuksen laatiminen on suositeltavaa. Kirjalliseen sopimukseen voidaan varmentaa allekirjoituksella. Sopimus syntyy vain ja ainoastaan hyväksytystä vastauksesta. Allekirjoitettu, siis hyväksytty sopimus erottaa tämän usein kuulluista yksipuolisista ”ilmoituksista”, joita usein tunnutaan pitävän sopimuksina. Suosituksena voidaan pitää, että sopimusvastuun selkeyttämiseksi ohjelmapalveluyritys käyttää kirjallista tarjous-, tilaus- ja tilausvahvistusmenettelyä.

Alihankkijan sopimus

Kalastusohjelmapalveluyrittäjän ja esimerkiksi ruokapalveluja toteuttavan alihankkijan välisessä sopimuksessa tulee palvelusta maksettavan korvauksen lisäksi määritellä mitä ja missä kukin

tuottaa, sekä milloin palvelun tulee olla asiakkaan saatavilla. Myös mahdollisten riitatapausten selkiyttämiseksi sopimuksessa määritellään myös kuka vastaa ja miltä osin kukin vastaa korvauksista vahinkotapauksissa. Tämän lisäksi kirjallisella sopimuksella sovitaan myös korvauksista toisen sopimusosapuolen laiminlyönnistä sopimansa palvelun tuottamiseen tai laiminlyönnistä peruutustapauksen ilmoittamisesta toiselle sopijaosapuolelle. Suosituksena pidetään, että kalastusohjelmapalvelun tuottaja ja alihankkija varmistavat tuotteen toimivuuden sopimuksella.

Jälleenmyyjän sopimus

Kalastusohjelmapalveluyrittäjän ja palvelutuotteen jälleenmyyjän välisessä sopimuksessa eli ns. myyjän sopimuksessa tulee tuotevastuun selkiyttämiseksi palvelun tuottajan tehdä kirjallinen sopimus jälleenmyyjän kanssa, sekä noudattaa kirjallista tilausvahvistusmenettelyä toiminnassaan. Kun jälleenmyyjän kanssa on tehty kirjallinen sopimus sekä käytetään kirjallisia tilausvahvistuksia, on peruutustapauksissa ja asiakasmäärän muutostilanteissa käytettävissä selkeät laskutusperusteet. Mahdollisten riitatapausten selkiyttämiseksi tulee sopimuksessa määritellä myös kuka vastaa ja miltä osin kukin vastaa korvauksista vahinkotapauksissa. Tämän lisäksi kirjallisella sopimuksella sovitaan myös korvauksista toisen sopimusosapuolen laiminlyönnistä sopimansa palvelun tuottamiseen ja/tai myymiseen sekä laiminlyönnistä peruutustapauksen ilmoittamisesta palvelun tuottajalle. Suosituksena pidetään, että kalastusohjelmapalvelun tuottaja ja jälleenmyyjä varmistavat tuotteen toimivuuden asiakkaalle sopimuksella.

Asiakkaan sopimus

Kalastusohjelmapalveluyrittäjän ja asiakkaan välisessä sopimuksessa, joka on myös ns. myyjän sopimus, tulee tuotevastuun selkiyttämiseksi palvelun tuottajan tehdä kirjallinen sopimus asiakkaan kanssa sekä noudattaa kirjallista tilausvahvistusmenettelyä toiminnassaan. Kirjallinen sopimus antaa palvelun tuottajalle esimerkiksi peruutustapauksissa ja asiakasmäärän muutostilanteissa selkeät laskutusperusteet. Myös mahdollisten riitatapausten selkiyttämiseksi tulee sopimuksessa määritellä myös kuka vastaa ja miltä osin kukin vastaa korvauksista vahinkotapauksissa.

5.2 Kuluttajansuoja

Kalastusohjelmapalvelujen tulee olla kuluttajalainsäädännön täyttäviä palvelutuotteita. Kuluttajansuojalaki säätelee markkinointia sekä kuluttajan (asiakkaan) ja yrityksen (palvelun tuottaja) välistä sopimussuhdetta. Kuten jo edellä kerrottiin, kuluttajansuojalaki ei koske yritysten välistä kauppaa, mutta ei myöskään kahden kuluttajan välistä kauppaa.

Kuluttajansuojalaki koskee kulutushyödykkeiden tarjontaa, myyntiä ja muuta markkinointia elinkeinonharjoittajilta kuluttajille. Lakia sovelletaan myös elinkeinonharjoittajan välittäessä hyödykkeitä kuluttajille. Lain mukaan tässä tarkoitetaan laissa tavaroita, palveluksia sekä muita hyödykkeitä ja etuuksia, joita tarjotaan luonnollisille henkilöille tai joita tällaiset henkilöt olennaisessa määrässä hankkivat yksityistä talouttaan varten.

Kuluttajasuojalakea sovelletaan tässä yhteydessä ohjelmapalveluyrityksen ja kuluttajan väliseen sopimussuhteeseen. Kuluttajan laissa pidetään henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten. Lakia ei siis sovelleta yritysten välisessä sopimussuhteessa.

Tuotevastuulaki

Tuotevastuulaki ei koske itse ohjelmapalvelua, koska tuotevastuulaissa tuotteella tarkoitetaan irtainta esinettä, ei kuitenkaan toisen maalla olevaa rakennusta. Tuotevastuulaki voi koskea vain sellaista ohjelmapalvelun oheistuotetta jotka ovat esineitä, kuten kalastusvälineet.

Tuoteturvallisuuslaki

Laki koskee elinkeinonharjoittajan kuluttajille elinkeinotoimintansa yhteydessä tarjoamia palveluja. Elinkeinoharjoittaja voi tässä yhteydessä olla yksityinen henkilö, yritys, yhteisö tai järjestö, joka taloudellista hyötyä saadakseen (esimerkiksi maksua tai kylkiäisenä) ammattimaisesti suorittaa, pitää kaupan, myy, tai muuten elinkeinotoimintansa yhteydessä tarjoaa palvelua kuluttajalle. Kulutustavaroilla tarkoitetaan tässä laissa sellaisia palveluksia, jotka ovat tarkoitettut käytettäväksi tai joita olennaisissa määrin käytetään yksityiseen kulutukseen. Ohjelmapalvelut ovat kuluttajapalveluita. Tuoteturvallisuuslain mukaisesti toiminnan harjoittaja vastaa ohjelmapalvelujen turvallisuudesta koko sen suoritusketjun ajan.

6. LAIT JA ASETUKSET

Kaupallista kalastusohjelmalvelua säätelevät seuraavat lait ja asetukset, jotka liittyvät yrityksen perustamiseen, palvelujen tuottamiseen ja markkinointiin sekä ympäristövastuuseen vastuuseen palvelun tuottajana.

Alkoholilaki (1143/94)

Anniskelulupa voidaan myöntää myös tilapäisesti kertaluonteisena tai muuten lyhytaikaista toimintaa varten, esimerkiksi kalastustapahtumiin. Anniskeluluvan haltija vastaa siitä, että anniskelutilassa toimitaan lakien, muiden määräysten ja lupaehtojen edellyttämällä tavalla.

Arvonlisäverolaki (1501/93) ja asetus (50/94)

Laissa ja asetuksessa määrätään mm. arvonlisäverovelvollisista, veronalaisesta toiminnasta sekä verokannoista.

Asetus kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa (1359/1999), hintamerkintäasetus 11 §

Kuluttajapalveluksia kuluttajalle tarjoavalla elinkeinonharjoittajalla on oltava maksuluettelo tai muu selvitys maksujen määräytymisperusteista. Se on asetettava paikkaan, jossa se on kuluttajan helposti havaittavissa, mahdollisuuksien mukaan myös liikehuoneiston ulkopuolelta. Jos kaikkien maksujen tai niiden määräytymisperusteiden merkitseminen luetteloon ei ole mahdollista tarjottavien palvelusten suuren määrän tai muun vastaavan seikan vuoksi, riittää, että luetteloon merkitään tavallisimmat maksut tai niiden määräytymisperusteet. Kuluttajan saatavissa on tällöin kuitenkin oltava täydellinen luettelo maksuista tai niiden määräytymisperusteista, ja siitä on oltava ilmoitus esillä olevassa luettelossa. Jos palveluksia tarjotaan tai suoritetaan muualla kuin liikehuoneistoissa, maksuluettelo tai muu selvitys maksujen määräytymisperusteista on esitettävä pyydettäessä.

Asetus vuokraveneiden turvallisuudesta (438/83) sekä muutos (530/97)

Asetuksessa määrätään mm. alustyyppit, joita asetus koskee, alusten katsastamisesta ja varustuksesta sekä miehitettynä vuokrattavan aluksen kuljettajalle asetetuista vaatimuksista. Ei koske kanootteja eikä soutuveneitä.

Elintarvikelaki (361/95)

Elintarvikkeiden kaupanpito, valmistus, tuotanto ja varastointi edellyttää yleensä ilmoitusvelvollisuutta. Elintarvikkeita käsittelevän elinkeinonharjoittajan tulee tuntea elintarvikkeiden käsittelyyn liittyvät hygieeniset vaarat toiminnassaan ja laadittava omavalvontasuunnitelma sekä toteutettava se terveyshaittoja aiheuttavien epäkohtien estämiseksi ja poistamiseksi.

Hygieniaosaamisasetus (115/2001) ja asetuksen muutos (1227/2002)

Tässä asetuksessa säädetään elintarvikehuoneistossa työskentelevältä, helposti pilaantuvia elintarvikkeita siellä käsittelevältä henkilöltä vaadittavasta elintarvikehygieenisestä osaamisesta. Lisäksi asetuksessa säädetään osaamisen testaamisesta, osaamistodistuksesta,

osaamistestaaajan kelpoisuudesta ja tehtävistä sekä Elintarvikeviraston oikeudesta antaa tarkempia määräyksiä.

Jätehuoltolaki (1072/1993)

Lain tavoitteena on tukea kestävästä kehityksestä edistämällä luonnonvarojen järkevää käyttöä sekä ehkäisemällä ja torjumalla jätteistä aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle sekä ympäristölle.

Jätelaki (1072/1993)

Kaupparekisterilaki (129/1979)

Laissa määritellään kenen on rekisteröidyttävä, miten rekisteröityminen tapahtuu, mitä tietoja rekisteriin on annettava, miten rekisteritietoja muutetaan ja miten rekisteristä poistetaan tietoja.

Kalastuslaki (286/1982)

Kalastuslailla pyritään turvaamaan vesialueiden mahdollisimman suuri pysyvä tuottavuus. Laissa on säädetty mm. kalastusoikeudesta, kalastusoikeuden haltijoiden velvollisuuksista, kalastuksenhoito- ja viehekalastusmaksuista, kalojen alamitoista ja rauhoitusajoista sekä osakaskunnista ja kalastusalueista.

Kokoontumislaki (530/1999)

Määrittelee yleiset tilaisuudet joko yleisiksi kokouksiksi tai yleisötilaisuuksiksi. Yleisellä kokouksella tarkoitetaan muun muassa mielenosoituksia ja yleisötilaisuudella avoimia huvitilaisuuksia, kilpailuja, näytöksiä ja muita vastaavia tilaisuuksia.

Kuluttajansuojalaki (38/1978)

Kuluttajansuojalakia sovelletaan tässä yhteydessä ohjelmapalveluyrityksen ja kuluttajan väliseen sopimussuhteeseen. Kuluttajana laissa pidetään luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten. Lakia ei siis sovelleta yritysten välisessä sopimussuhteessa.

Laki elinkeinonharjoittajien välisen sopimusehtojen sääntelystä (1062/93)

Elinkeinonharjoittajien välisissä sopimuksissa ei saa käyttää ehtoa, joka on sopimuksissa toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien kannalta kohtuuton ottaen huomioon toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien heikommasta asemasta johtuva suojan tarve ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Laki järjestyksenvalvojista (533/1999)

Määrittelee järjestyksenvalvojen kelpoisuusvaatimukset, valtuudet ja velvollisuudet.

Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa (1061/1978)

Luonnonsuojelulaki (10/96) ja asetus (160/97)

Pelastuslaki (468/2003)

Lakia sovelletaan tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisyyn, jollei muussa laissa asetuksessa toisin säädetä sekä pelastustoimintaan, jolla tarkoitetaan ihmisten, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseksi ja pelastamiseksi, vahinkojen rajoittamiseksi ja seurausten lieventämiseksi onnettomuuksien sattuessa tai uhatessa kiireellisesti suoritettavia toimenpiteitä.

Tapaturmavakuutuslaki (608/1948)

Laki säätelee oikeutta saada korvausta työtapaturmasta.

Terveysuojelulaki (763/1994) ja asetus (1280/1994)

Palvelujen tuottaminen on suunniteltava ja järjestettävä siten, että asiakkaan terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Tuotettaessa ateriapalveluja esimerkiksi retkien aikana, on huomioon otettava elintarvikkeiden säilytyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä annetut hygieniaohjeet.

Toiminimilaki (128/1979)

Jokaisen rekisteröityneen yrityksen tai yrittäjän tulee määritellä rekisteröitymisensä yhteydessä myös toiminimi ja mahdolliset aputoiminimet sekä muut tunnukset, joilla hänen toimintansa voidaan yksilöidä ja erotta muiden yritysten toiminnasta.

Tuoteturvallisuuslaki (914/86) ja lain muutos (593/93)

Tämä laki koskee tavaroita sekä kuluttajapalveluita, joita elinkeinonharjoittaja valmistaa, pitää kaupan, myy tai muutoin elinkeinotoimintansa yhteydessä luovuttaa taikka tuo maahan ja jotka ovat tarkoitettuja käytettäväksi tai olennaisessa määrin käytetään yksityiseen kulutukseen. Ohjelmapalvelut ovat kuluttajapalveluita. Elinkeinoharjoittajan on noudatettava olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta, jotta kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kuluttajan terveydelle tai omaisuudelle.

Tuotevastuulaki (694/90)

Tuotevastuulain mukaan ohjelmapalveluyrittäjä on vahingonkorvausvelvollinen mikäli hänen myymänsä tuote ei ole ollut niin turvallinen kuin kohtuudella voidaan olettaa. Tuotevastuulaki koskee nimenomaan irtainta esinettä. Turvallisuutta arvioitaessa otetaan huomioon ennakoitavissa oleva käyttö, markkinointi sekä käytön opastus. Luonnollisesti vahingonkorvausvelvollisuus edellyttää myös, että asiakkaalle tai hänen omaisuudelleen on aiheutunut vahinkoa. Tuotevastuulakia ei sovelleta kun kyseessä on liikennevakuutuslain tai tapaturmavakuutuslain alainen vahinko.

Työaikalaki (605/1996)

Lakia sovelletaan työsopimuslaissa tarkoitetun työsopimuksen perusteella tehtyyn työhön. Poikkeuksia mm. johtotehtävissä, yrittäjän perheenjäsenten kohdalla sekä kotona tai muuten työnantajan valvonnan ulottumattomissa suoritetussa työssä.

Työsopimuslaki (55/2001)

Tätä lakia sovelletaan sopimukseen (työsopimus), jolla työntekijä tai työntekijät yhdessä työkontana sitoutuvat henkilökohtaisesti tekemään työtä työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan. Lakia on sovellettava, vaikka vastikkeesta ei ole sovittu, jos tosiseikoista käy ilmi, että työtä ei ole tarkoitettu tehtäväksi vastikkeetta. Laissa määrätään työnantajan sekä – tekijän velvollisuuksista ja oikeuksista mm. työsuhteen solmimisesta, päättämisestä sekä purkamisesta ja lomautussäännöksistä samoin kuin vuosi- ja vanhempainlomista ja niistä maksettavista korvauksista.

Työturvallisuuslaki (738/2002) uusi 15.1.2004

Työturvallisuuslaki asettaa ohjelmapalveluyrittäjälle velvoitteita työntekijöitään kohtaan, mutta myös velvoitteita ja oikeuksia asiakkaan työnantajalle mikäli asiakas osallistuu ohjelmapalveluun työajalla sekä oppilaitokselle mikäli opiskelija on ohjelmapalveluyrityksessä suorittamassa opintoihin kuuluvaa harjoittelua.

Ulkoilulaki (606/73)

Laissa määrätään ulkoilureiteistä, valtion retkeilyalueista sekä leirintäalueista.

Vahingonkorvauslaki (412/74)

Vahingonkorvauslakia sovelletaan silloin kun on kyseessä tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutettu vahinko eli on tapahtunut virhe tai laiminlyönti. Ohjelmapalveluyrittäjä on vastuussa myös henkilökuntansa sekä alihankkijoidensa tekemisistä.

Jos esimerkiksi ohjelmapalveluyrityksen alihankkijana toimiva maastokokki on laiminlyönyt kalustonsa huollon tai henkilökohtaisen hygienian ja asiakas tämän vuoksi sairastuu, syntyy ohjelmapalveluyrittäjälle vahingonkorvausvastuu.

Valmismatkalaki (1079/94) ja asetus (1085/94)

Valmismatkana voidaan pitää sellaista kalastusohjelmapalvelutuotetta (yli tai alle 24 tuntia kestäviä retkiä, joihin sisältyy erikseen järjestetty majoitus yön aikana), joka on etukäteen järjestetty ja johon kuuluu kalastusretken ja ruokailun lisäksi kuljetus, esimerkiksi majoituspaikasta retken lähtöpisteeseen tai yöpyminen retken aikana.

Vesilaki (264/61) ja asetus (282/62)

Laissa ja asetuksessa määritellään vesistöt, määrätään valtaväylistä, vesistöön rakentamisesta sekä vesistön muuttamiskiellosta. Lisäksi säädetään vesivoiman käytöstä, kulkuväylistä ja vesiliikennealueista sekä uitosta. Liikkuminen on sallittua, jollei se ole erikseen kiellettyä.

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) ja asetus (169/2000)

Ympäristönsuojelulain ja – asetuksen vaatimukset kohdistuvat pääasiassa toimintaan maastossa sekä käytettävään kaluston kuntoon ja kelpoisuuteen, mutta myös toimitiloihin ja niissä käytettäviin ratkaisuihin.

Yritys- ja yhteisölaki (244/01)

Laissa määrätään yritys- yhteisötunnuksesta, yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröitävistä yksiköistä ja tiedoista sekä rekisteröitymisvelvollisuudesta.

Lähdeluettelo:

Kirjallisuus

Borg, P. & Condit, S. Kestävä matkailu. 1997.

Komppula, R. & M. Boxberg, M. 2002. Matkailuyrityksen tuotekehitys. Edita Oyj. Helsinki.

Miettinen, Juha E. 2002. Yritysturvallisuuden käsikirja

Viherkoski, P. (toim.) 1998. Laatusuunnitelma luonto-opastukseen. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus. Vammala

WCED (1987). Our common future. Oxford University Press, Oxford and New York.

Muut lähteet:

CEN/TC 329 Tourism Services (1999). European committee for Standardization/ Technical Committee 329. Work Group 2, Tourism Services. Definitions of Tourism Concepts for Tour Operators and Travel Agencies. Moniste.

Keskuskauppakamari. 2003. Yrityksen perustajan opas

Kuluttajaviraston ohjeet ohjelmapalveluiden turvallisuuden edistämiseksi /Kuluttajaviraston julkaisusarja 8/2003

Matkatieto 2003. Antero Ignatius 15.1.2003. Luentomoniste

Merenkulkuhallitus. Pysy pinnalla! Pelastusliivien ja kelluntapukineiden valintaopas 2001.

Opetushallitus. 2001. Matkailun ohjelmapalvelujen ammattitutkinto

Internet –osoitteita:

www.keyeast.imatra.fi/normisto

www.finlex.fi

www.kuluttajavirasto.fi

www.tyosuojelu.fi/hallinto/tyosuhdetieto

www.mol.fi/ammattit/tyosuhdeasiat.html

www.tyoturva.fi

www.ahven.net

www.oph.fi

www.ee/baltic21

Kalastustyöryhmän kokoonpano:

Lehtola Ilkka, pj,
1.6.2003 lähtien
Juvonen Ossi, pj,
31.5.2003 asti
Heinäluoto Rami,
työryhmätyön vetäjä
Autti Veli
Grahm Vesa
Haapala Mikko
Happonen Juha
Heinonen Vesa
Herlevi Erik
Holopainen Timo
Ikonen Helena
Kirjavainen Eija
Koikkalainen Timo
Kolari Ismo
Kotilainen Esko
Laamanen Mika
Lankisch Niklas
Luoto Hannu
Myllylä Markku
Mäkinen Teuvo
Ollikainen Tuomas
Paakkinen Jorma
Pesonen Markku
Pönni Paavo
Ruuskanen Riitta
Samanen Kai
Sipinen Juha
Söpanen Pekka
Tiitinen Jorma
Viitanen Mika

Heimala Eija, siht.

Asiantuntijat:

Huovinen Ulla
Niemi Jussi
Salmi Ilkka

MoNo 2- hanke Imatran Seudun
Kehitysyhtiö Oy
MoNo 2- hanke Imatran Seudun
Kehitysyhtiö Oy

Merenväki
Suomen Urheilukalastajain Liitto
Fishing Lords Oy
Metsähinen
Kalastusohjelmapalvelut
Saaristoretket
Augur Kalastuspalvelu Oy
Adventuure Ohjelma Ky
Päijänne-instituutti
MMM/Kala- ja riistaosasto
Medi Fish
Kuhamaa
Vaasan Ammattiopisto/Travelpoint
Fishing Finland -projekti
Päijänne-instituutti
Lohi-Luoto
Kalatalouden Keskusliitto
Suur-Saimaan kalastusretket
Fishing Lords Oy
Karjalan Kalamatkat
Lohikoukun Kalastusmatkat Oy
Voilà Ky
Augur Kalastuspalvelu Oy
Uudenmaan TE-Keskus

Etelä-Karjalan Maaseutukeskus
Etelä-Savon Maakuntaliitto
Fishing Lords Oy
MoNo 2- hanke Imatran Seudun
Kehitysyhtiö Oy

OTK, UH Consulting
Lounais-Suomen kalastusalue
Vakuutusyhtiö Pohjola

Palvelusisältö**KALARETKI VIRTAAVALLE KOSKELLE**

Tällä kahdeksan tunnin mittaisella retkellä on ryhmän käytössä yksi ranskankielentaitoinen opas, joka vastaa retken johtamisesta ja matkalla nautittavan nuotiokahvin keittämisestä.

Kello 04.00 kokoonnutaan hotellilla välineiden ja varusteiden luovutukseen sekä tarvittavien lupien tarkastukseen. Lähtö retkelle hotellilta tapahtuu klo 05.00 jolloin jaetaan palveluun sisältyvät retkeilyalueen kalastusluvut. Paluu hotellille kello 12.00.

Palvelu on saatavilla ajalla 1.5.–31.8. vuosina 2004.

Välineet ja varusteet

Välineinä käytämme heittokalastukseen sopivia umpikeloja sekä 180 senttimetrin pituisia vapoja. Hintaan kuuluu lisäksi 2 kappaletta lippauistimia. Palveluun kuuluvina varusteina osallistujille jaetaan kaksiosaiset sadeasusteet, kumisaappaat ja kalapäähine.

Tapahtumakuvaus

Retki tapahtuu hyvin hoidetulla retkeilyalueella, jossa polut ovat hyväkuntoisia. Vaativuudeltaan retki on helppo. Koskesta kalastaminen antaa retkelle oman kalastuksellisen haasteensa. Saalislajina kirjolohi.

Hinnoitteluperuste

Kalaretki koskelle -mukaisen ohjelman palvelutuotteen hinta on X euroa per henkilö sisältäen arvonlisäveron 22 %.

Lisäpalvelut

Lisäpalveluna vuokrattavissa 4 vieheen koskiuistinlajitelma hintaan X euroa sisältäen arvonlisäveroa 22 %.

Peruutus- ja maksuehdot

Minimi osallistujamäärä on 2 henkeä, maksimi 15 henkeä. Retki toteutetaan joka päivä minimi osallistujamäärän täytyessä ja voidaan suorittaa kaikissa olosuhteissa. Menetetyistä vieheistä veloitamme X euroa / kappale. Hinnat sisältävät arvonlisäveron 22 %. Palvelun tuottajalla on ryhmätapaturmavakuutus.

Varausosoite: Niemisalmen Mela Oy, Airovahe 1 - 23456 Äyskäri puh: (00) 123 456.

Turvallisuussuunnitelmassa tulee esittää jokaisen toiminnan/suorituspaikan osalta (kyseiseen ohjelmapalveluun soveltuvilta osin):

1. Toiminnan/suorituspaikan kuvaus
2. Toiminnan turvallisuudesta vastaava henkilö ja hänen varahenkilönsä sekä heidän yhteystietonsa
3. Ajo-ohjeet tai muut ohjeet suorituspaikalle saapumiseen (myös pelastus- ja sairaankuljetusyksikköjen kulkureitit)
4. Jos kyseessä on reitti: reittiselostus, lähtöpaikka, paluupaikka, päivämatkat, yöpymis- ja taukopaikat, toimintapaikat. Liitteenä kartta, johon on merkitty selkeästi edellä mainitut kohdat.
5. Toimintaan/suorituspaikkaan liittyvät riskit
6. Riskien hallinta:
  - Asiakkaiden enimmäismäärä suorituspaikalla,
  - toimintaan liittyvät rajoitukset (säätila, muut olosuhteet, päihteet),
  - palvelun toteuttajien pätevyysvaatimukset ja toiminta ennen ohjelman alkua (esim. suorituspaikan turvallisuuden ja varusteiden, mm. ensiapuvälineiden, hälytysyhteyden, varmistaminen),
  - asiakkaiden perehdyttäminen ja opastaminen toimintaan,
  - käytettävät varusteet: henkilönsuojaimet, turvallisuusvälineet,
  - koneet ja laitteet (esim. turvallisuusvaatimusten täyttäminen)
  - erityisvarusteet,
  - elintarvikkeiden ja veden kuljetus ja säilytys sekä
  - paloturvallisuus (esim. palovaroittimet, tulen käsittely, materiaalien paloturvallisuus).
7. Toiminta fyysisen vamman sattuessa asiakkaalle tai palvelun toteuttajalle
8. Toiminta muissa onnettomuus- ja vahinkotilanteissa (esim. tulipalo, hääkämyrkytys)
9. Yleisiä toimintaohjeita (esim. tulen käsittely, metsäpalovaroitukset)
10. Toiminta tapaturman tai onnettomuuden jälkeen:
  - Raportointi (esim. onnettomuuskirjapito),
  - tapahtumasta tiedottaminen (esim. tiedotuksesta vastaava henkilö ja toimintatapa),
  - viranomaisille ilmoittaminen (kuluttajavirasto, työsuojelupiiri, poliisi) sekä
  - jälkihoito (esim. loukkaantuneen kuljetus, mahdollinen kriisiapu).

11. Muut huomioon otettavat asiat

Laadittaessa suorituspaikkakohtaisia turvallisuussuunnitelmia tulee kiinnittää erityistä huomiota varsinkin seuraavassa listassa esimerkinomaisesti esitettyihin toimintoihin, joihin saattaa liittyä suuria riskejä (suluissa on mainittu esimerkkejä toimintaan liittyvistä vaaroista):

- Kaukana asutuksesta tapahtuvat toiminnat (avun saanti on vaikeaa/hidasta),
- pitkäkestoiset aktiviteetit (paleltuma, hypotermia, lämpöuupumus, nestevajaus, energiavajaus, eksyminen),
- toiminnat, joissa käytetään moottoriajoneuvoja, esim. moottoriveneet ym. (liikenneonnettomuus, törmäminen) sekä
- vesiaktiviteetit (veden varaan joutuminen, hypotermia, kolhiutuminen).

Edellä mainittu lista ei ole täydellinen, vaan saattaa olla myös muita suuria riskejä sisältäviä toimintoja, joissa turvallisuussuunnitelman tekemiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

1. SOPIMUSOSAPUOLET**1.1. PALVELUN TUOTTAJA**

- 1.1.1. Palvelun tuottajan yhteyshenkilö
- 1.1.2. Palvelun tuottajan yhteystiedot
- 1.1.3. Palvelun tuottajan yritys- tai henkilötunnus

1.2. ALIHANKKIJA

- 1.2.1. Alihankkijan yhteyshenkilö
- 1.2.2. Alihankkijan yhteystiedot
- 1.2.3. Alihankkijan yritys- tai henkilötunnus

2. SOPIMUKSEN TARKOITUS

Tällä sopimuksella selkiytetään kohdassa 1 mainittujen sopijaosapuolten yhdessä tuotettavan palvelun (kohta 3) vastuiden ja velvollisuuksien jakautumisesta vahinkotapauksissa, sopimusrikkomuksessa, korvausvelvollisuudesta, maksuviivästyisestä ja riitojen ratkaisemisessa.

3. SOPIMUSTUOTE

- 3.1. Tuoteryhmä
- 3.2. Tuote
- 3.3. Tuoteseloste (sopimuksen liite 1)
- 3.4. Toteutuspäivämäärä ja kellonaika
- 3.5. Palvelun tuottajan sopimustuotteesta alihankkijalle maksettavan korvauksen suuruus
- 3.6. Maksuehdot ja viivästysseuraamus

4. SOPIMUKSEN VOIMASSAOLOALUE JA –AIKA

4.1. Tämä sopimus on voimassa X.X.-X.X.XXXX välisenä aikana kohdassa 3.3. ilmoitetun liitteen mukaisessa toteutusympäristössä.

5. IRTISANOMUS- JA PURKAUTUMISPERUSTEET

- 5.1. Sopimusosapuolilla on oikeus purkaa tämä sopimus
  - 5.1.1. Palvelun tuottajalla on oikeus purkaa tämä sopimus liitteen 1 peruutus- ja maksuehto –kohdan mukaisesti.
  - 5.1.2. Alihankkijan oikeus purkaa sopimus
- 5.2. Mikäli tämän sopimuksen osapuolista toinen aikoo käyttää purkuoikeuttaan, tulee siitä ilmoittaa sopijaosapuolelle viipymättä, kuitenkin viimeistään X vuorokautta ennen kohdassa 3.4. mainittua toteutuspäivämäärää.

6. SOPIJAOSAPUOLTEN VASTUUT JA VELVOLLISUUDET

- 6.1. Palvelun tuottajan velvollisuus on hyvissä ajoin antaa alihankkijalle kirjallisesti palveluun osallistuvien asiakkaiden ikää, kuntoa, terveydentilaa, ruokailua ym. koskevat tiedot, mitkä ovat tarpeen osallistujien turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi ja vahinkojen ennalta estämiseksi.
- 6.2. Palvelun tuottajan on annettava päihteiden käyttöä koskevat ohjeet alihankkijalle.
- 6.3. Palvelun tuottajan velvollisuus on informoida sopimuksen kohteena olevan palvelun tuottamiseen liittyvä turvallisuussuunnitelma asiakkaalle.
- 6.4. Palvelun tuottajalla on oikeus muuttaa sopimuksen kohteena olevaa tuotetta
- 6.4.1. seuraavasti:
  - 6.4.2. seuraavasta syystä:
- 6.5. Sopimusosapuolet sitoutuvat tuottamaan sopimuksen kohteena olevan tuotteen huolellisesti ja ammattitaitoisesti noudattaen lakeja, säädöksiä ja asetuksia sekä muita ohjeita ja määräyksiä.
- 6.6. Palvelun tuottajalla on oikeus käyttää myös muita alihankkijoita tuotteen tuottamiseen, vastaten kuitenkin tämän sopimuksen mukaisista velvoitteista sopimuksen sopimusosapuolelle.
- 6.7. Palvelun tuottajalla tulee olla vastuuvakuutus, sekä muut palvelun tuottamiseen tarvittavat luvat.
- 6.8. Palvelun tuottajalla on oikeus myydä sopimuksen kohteena olevaa ja muita tuotteitaan myös kolmansille osapuolille.
- 6.9. Alihankkijan ja/tai palvelun tuottajan tulee ilmoittaa sopimuksen kohteena olevan tuotteen virheistä sopimusosapuolelle viimeistään X vuorokauden kuluessa virheen havainnoinnista.

7. MÄÄRÄYKSET SOPIMUSRIKKOMUKSISTA, KORVAUSVELVOLLISUUDESTA JA RIITOJEN RATKAISEMISESTA.

- 7.1. Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan X:n raastuvanoikeudessa.

8. ALLEKIRJOITUKSET JA PÄIVÄMÄÄRÄ

- 8.1. Tätä sopimusta on laadittu samansanaiset kappaleet liitteineen palvelun tuottajalle ja alihankkijalle.

- 8.2. X:ssa/lla X. päivänä Xkuuta vuonna X.

- 8.3. Allekirjoitukset

Palvelun tuottaja

Alihankkija

Kalle Kuha
Kallen Kalapaatit Oy

Reijo Retiisi
Reijon Ruokapalvelut Oy

1. SOPIMUSOSAPUOLET

1.1. PALVELUN TUOTTAJA

- 1.1.1. Palvelun tuottajan yhteyshenkilö
- 1.1.2. Palvelun tuottajan yhteystiedot
- 1.1.3. Palvelun tuottajan yritys- tai henkilötunnus

1.2. JÄLLEENMYYJÄ

- 1.2.1. Jälleenmyyjän yhteyshenkilö
- 1.2.2. Jälleenmyyjän yhteystiedot
- 1.2.3. Jälleenmyyjän yritys- tai henkilötunnus

2. SOPIMUKSEN TARKOITUS

Tällä sopimuksella selkiytetään kohdassa 1 mainittujen sopijaosapuolten yhdessä tuotettavan palvelun (kohta 3) vastuiden ja velvollisuuksien jakautumisesta vahinkotapauksissa, sopimusrikkomuksessa, korvausvelvollisuudesta, maksuviivästyisestä ja riitojen ratkaisemisessa.

3. SOPIMUSTUOTE

- 3.1. Tuoteryhmä
- 3.2. Tuote
- 3.3. Tuoteseloste (sopimuksen liite1)
- 3.4. Palvelun tuottajan sopimustuotteesta jälleenmyyjälle maksettavan korvauksen suuruus
- 3.5. Maksuehdot ja viivästysseuraamus

4. SOPIMUKSEN VOIMASSAOLOALUE JA –AIKA

4.1. Tämä sopimus on voimassa X.X.-X.X.XXXX välisenä aikana kohdassa 3.3. ilmoitetun liitteen mukaisessa toteutusympäristössä.

5. IRTISANOMUS- JA PURKAUTUMISPERUSTEET

5.1. Sopimusosapuolilla on oikeus purkaa tämä sopimus

- 5.1.1. Palvelun tuottajalla on oikeus purkaa tämä sopimus liitteen 1 peruutus- ja maksuehto –kohdan mukaisesti.
- 5.1.2. Jälleenmyyjän oikeus purkaa sopimus

5.2. Mikäli tämän sopimuksen osapuolista toinen aikoo käyttää purkuoikeuttaan, tulee siitä ilmoittaa sopijaosapuolelle viipymättä.

6. SOPIJAOSAPUOLTEN VASTUUT JA VELVOLLISUUDET

6.1. Palvelun tuottaja on velvollinen toimittamaan jälleenmyyjälle kirjallisen, sopimuksen kohteena olevan palvelutuotteen turvallisuussuunnitelman (liite 2). Palvelun tuottajan velvollisuus on myös selvittää jälleenmyyjälle vakuutuskäytännöstä asiakkaan vapaa-ajalla ja työaikana tapahtuvasta palvelun kuluttamisesta.

6.2. Jälleenmyyjän velvollisuus on toimittaa kohdan 6.1. turvallisuussuunnitelma asiakkaan tiedoksi. Jälleenmyyjän velvollisuus on myös selvittää osallistujille, osallistuvatko he palveluun vapaa-ajalla vai työaikana ja tähän liittyen velvollisuus selvittää osallistujille mahdollisuutta varautua riskeihin vapaaehtoisilla vakuutuksilla.

6.3. Jälleenmyyjän velvollisuus on hyvissä ajoin antaa palvelun tuottajalle kirjallisesti palveluun osallistuvien asiakkaiden ikää, kuntoa, terveydentilaa, vaateista ym. koskevat tiedot, mitkä ovat tarpeen osallistujien turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi ja vahinkojen ennalta estämiseksi.

6.4. Palvelun tuottajalla on oikeus muuttaa sopimuksen kohteena olevaa tuotetta

6.4.1. seuraavasti:

6.4.2. seuraavasta syystä:

6.5. Palvelun tuottaja sitoutuu tuottamaan sopimuksen kohteena olevan tuotteen huolellisesti ja ammattitaitoisesti noudattaen lakeja, säädöksiä ja asetuksia sekä muita ohjeita ja määräyksiä. Tuottajalla on kuitenkin oikeus käyttää alihankkijoita ohjelmapalvelun tuottamiseen, mutta palvelun tuottaja vastaa itse tämän sopimuksen mukaisista velvoitteista jälleenmyyjälle.

6.6. Palvelun tuottajalla tulee olla vastuuvakuutus, sekä muut palvelun tuottamiseen tarvittavat luvat.

6.7. Palvelun tuottajalla on oikeus myydä sopimuksen kohteena olevaa ja muita tuotteitaan myös kolmannelle osapuolelle ilmoittamalla tästä jälleenmyyjälle.

6.8. Jälleenmyyjän tulee ilmoittaa sopimuksen kohteena olevan tuotteen virheistä palvelun tuottajalle viimeistään X vuorokauden kuluessa virheen havainnoinnista.

7. MÄÄRÄYKSET SOPIMUSRIKKOMUKSISTA, KORVAUSVELVOLLISUUDESTA JA RIITOJEN RATKAISEMISESTA.

7.1. Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan X:n raastuvanoikeudessa.

8. ALLEKIRJOITUKSET JA PÄIVÄMÄÄRÄ

8.1. Tätä sopimusta on laadittu samansanaiset kappaleet liitteineen palvelun tuottajalle ja alihankkijalle.

8.2. X:ssa/lla X. päivänä Xkuuta vuonna X.

8.3. Allekirjoitukset

Palvelun tuottaja

Jälleenmyyjä

Kalle Kuha
Kallen Kalapaatit Oy

Veijo Varasto
Veijon välityspalvelut Oy

1. SOPIMUSOSAPUOLET**1.1. PALVELUN TUOTTAJA**

- 1.1.1. Palvelun tuottajan yhteyshenkilö
- 1.1.2. Palvelun tuottajan yhteystiedot
- 1.1.3. Palvelun tuottajan yritys- tai henkilötunnus

1.2. ASIAKAS

- 1.2.1. Asiakaan yhteyshenkilö
- 1.2.2. Asiakaan yhteystiedot
- 1.2.3. Asiakaan yritys- tai henkilötunnus

2. SOPIMUKSEN TARKOITUS

Tällä sopimuksella selkiytetään kohdassa 1 mainittujen sopijaosapuolten yhdessä tuotettavan palvelun (kohta 3) vastuiden ja velvollisuuksien jakautumisesta vahinkotapauksissa, sopimusrikkomuksessa, korvausvelvollisuudesta, maksuviivästyisestä ja riitojen ratkaisemisessa.

3. SOPIMUSTUOTE

- 3.1. Tuoteryhmä
- 3.2. Tuote
- 3.3. Tuoteseloste (sopimuksen liite 1)
- 3.4. Palvelun tuottajalle sopimustuotteesta asiakkaan maksaman korvauksen suuruus
- 3.5. Maksuehdot ja viivästysseuraamus

4. SOPIMUKSEN VOIMASSAOLOALUE JA –AIKA

4.1. Tämä sopimus on voimassa X.X.-X.X.XXXX välisenä aikana kohdassa 3.3. ilmoitetun liitteen mukaisessa toteutusympäristössä.

5. IRTISANOMUS- JA PURKAUTUMISPERUSTEET

5.1. Sopimusosapuolilla on oikeus purkaa tämä sopimus

5.1.1. Palvelun tuottajalla on oikeus purkaa tämä sopimus liitteen 1 peruutus- ja maksuehto –kohdan mukaisesti.

5.1.2. Asiakaan oikeus purkaa sopimus

5.2. Mikäli tämän sopimuksen osapuolista toinen aikoo käyttää purkuoikeuttaan, tulee siitä ilmoittaa sopijaosapuolelle viipymättä.

6. SOPIJAOSAPUOLTEN VASTUUT JA VELVOLLISUUDET

6.1. Palvelun tuottaja on velvollinen toimittamaan asiakkaalle kirjallisen turvallisuussuunnitelman (Liite 2). Palvelun tuottajan velvollisuus on myös selvittää asiakkaalle vakuutus käytännöstä asiakkaan vapaa-ajalla ja työaikana tapahtuvasta palvelun kuluttamisesta.

6.2. Asiakkaan on velvollisuus toimittaa kohdan 6.1. turvallisuussuunnitelma palveluun osallistuvien tiedoksi. Asiakkaan velvollisuus on myös selvittää palveluun osallistuville, osallistuvatko he palveluun vapaa-ajalla vai työaikana ja tähän liittyen velvollisuus selvittää osallistujille mahdollisuutta varautua riskeihin vapaaehtoisilla vakuutuksilla.

6.3. Asiakkaan velvollisuus on hyvissä ajoin antaa palvelun tuottajalle kirjallisesti palveluun osallistuvien asiakkaiden ikää, kuntoa, terveydentilaa, vaateista ym. koskevat tiedot, mitkä ovat tarpeen osallistujien turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi ja vahinkojen ennalta estämiseksi.

6.4. Palvelun tuottajalla on oikeus muuttaa sopimuksen kohteena olevaa tuotetta

6.4.1. seuraavasti:

6.4.2. seuraavasta syystä:

6.5. Palvelun tuottaja sitoutuu tuottamaan sopimuksen kohteena olevan tuotteen huolellisesti ja ammattitaitoisesti noudattaen lakeja, säädöksiä ja asetuksia sekä muita ohjeita ja määräyksiä. Tuottajalla on kuitenkin oikeus käyttää alihankkijoita ohjelmapalvelun tuottamiseen, mutta palvelun tuottaja vastaa itse tämän sopimuksen mukaisista velvoitteista asiakkaalle.

6.6. Palvelun tuottajalla tulee olla vastuuvakuutus, sekä muut palvelun tuottamiseen tarvittavat luvat.

6.7. Palvelun tuottajalla on oikeus myydä sopimuksen kohteena olevaa ja muita tuotteitaan myös kolmannelle osapuolelle.

6.8. Asiakkaan tulee ilmoittaa sopimuksen kohteena olevan tuotteen virheistä palvelun tuottajalle viimeistään X vuorokauden kuluessa virheen havainnoinnista.

7. MÄÄRÄYKSET SOPIMUSRIKKOMUKSISTA, KORVAUSVELVOLLISUUDESTA JA RIITOJEN RATKAISEMISESTA.

7.1. Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan X:n raastuvanoikeudessa.

8. ALLEKIRJOITUKSET JA PÄIVÄMÄÄRÄ

8.1. Tätä sopimusta on laadittu samansanaiset kappaleet liitteineen palvelun tuottajalle ja asiakkaalle.

8.2. X:ssa/lla X. päivänä Xkuuta vuonna X.

8.3. Allekirjoitukset

Palvelun tuottaja

Asiakas

Kalle Kuha
Kallen Kalapaatit Oy

Katriina Kela
Vapa ja vieheenvalmistajat Oy